Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De conceptione Beatae Virginis Mariae

Bollanus, Dominicus

[Straßburg], nicht vor 13. Aug. 1473, nicht nach 1475

urn:nbn:de:bsz:31-315783

Visual Library

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

XDp 6

AN 13
AN 12
AN 21-27

H. *8394 + 95 1.) Basel. Mich. Wenssler. c. 1472. (20 ff.)
H. *1429. 2.) adh. a.) (Thomas, Summa) " " (f. 21 – 37)
H. *14571. 3.) " b.) Cöln, Arnold Therhoernen c. 1470 (f. 38 – 67)
H. *3436 4.) " c.) Strassburg, Ad. Ruschius. c. 1470 (od. früher)
(fol. 68 – 98)
H. *393 5.) " d.) Ulm. Joh. Zainer (fol. 99 – 124)
H. 9464 = BW 7258 6.) " e.) ~~Strassburg~~ Basel c. 1473 – 4, Mart. Flach. c. 1475 (fol. 126 – 139)
H. *5903. 7.) " f.) Basel, Mich. Wenssler u. Frid. Biel.
c. 1470 – 72 (fol. 140 – 201)
H. *15839. 8.) " g.) " " (fol. 202 – 211)
H. *6903 9.) " h.) " " (fol. 212 – 223)

Stück des alten Vorderdeckels erhalten.
mit alter Sign.
L 4

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Monaſterij Augie Diuitis.

68

GLorioſiſſimo Principi & domino dn̄o Nicolao Marcello Sereniſſimo Venetiarum duci. Dominicus Bollan9 artium & philoſophie doctor debita reuerētia erga ſublimitatem ſuam premiſſa plurimum ſe commēdat. ¶ Cum ex florentiſſimo gymnaſio Paduano ad patriam reuerſus eſſem: tantumq; ocii mihi daretur quale nunq; ſimile per totum tēpus elapſum vite mee mihi datum fuit/cogitaui nolle vitam meam ſub ſilentio pertranſire: immo aliquod opus laude dignum decreui efficere: quo mediāte vita noſtra illuſtraretur. Nam vita qua fruimur breuis eſt: & niſi homo dū viuit aliquod laude dignum efficiat: veluti bellua vitam ſuam ducit atq; eandem terminat. Cum autem multa ipſe mecum anīo voluerem decreui illam iam diu inter ſic clariſſimos theologos agitatam contrauerſiam de conceptōe glorioſiſſime virginis Marie contexere. Opus autem ad finem peroptatum duxi: in quo quantum potuimus imitati ſumus patrem noſtrum Aurelium Auguſtinum: & theologie principem: atq; monarcham Scotum: a cuius fonte vberrimo multa ꝑclara ſumpſimus: ueriſſimiſq; rationibus atq; excellentiſſimis ſanctorum autoritatibus uirginem glorioſiſſimam in conceptione ſanctā: nec vnq; a macula peccati originalis fuiſſe deturpatam demonſtrauimus. Cum vero intellexiſſem Serenitatem tuam glorioſiſſimam dei matrem Mariam ſūmo quodā honore & reuerētia venerari: volui opus hoc tuo glorioſo nomini dedicare. Suſcipe ergo diue princeps libenti animo opus manuū noſtrarum: ipſum lege ac perlege quoniam tua excellentia multa preclara ac laude digna in opere iſto inueniet: & hoc nō tantum meum: verumetiam omniū aliorum qui ab omni cura & odio vacui ſunt erit tale iudicium. Nihil aliud mihi deniq; reſtat. niſi piis precibus orare dominū deum noſtrū: ut pro bono ſtatus & reipublice Venete in hac mortali vita Serenitatem & excellentiam tuam diu feliciterq; cōſeruet: quoniā ut inqt ꝑ ypoteticoꝝ ꝑnceps. Ariſ. iii. pol. Melius ē ciuitatē regi a pncipe optimo: q; optima lege.

Dominici Bollani artiū & philoſophie doctoris filii Magnifici dn̄i Candiani in queſtionem de conceptione glorioſiſſime virginis Marie prohemium.

NOn paruo dolore animi afficior. cum audio q̄ſdam magiſtrali infula decoratos viros pertinaciter affirmare glorioſiſſimā intemeratāq; virginem Mariam ab eterno ieſu chriſti matrem electam a macl'a peccati originalis fuiſſe deturpatam: atq; in ea cōceptam. Nam cum ſacroſancta mater eccleſia tāta taliaq; de glorioſiſſima virgine Maria canat atq; affirmat. Que nulli vnq; alteri creature pure cōceſſa vident̄. Profecto poſſent in beatam virginē modeſtius loqui. & ita pleno ore. quod affirmāt affirmare nō deberēt. Si Aug. totius fidei noſtre lumē ac ſidus clariſſimum cui datum eſt de ſūma & incomp̄henſibili trinitate dei loqui: atq; determinare ꝓpter honorem dn̄i: cum de peccatis ab illo agit̄ nullam de beata virgine voluit facere q̄ſtionem. Profecto hi maximo errore ducunt̄: affirmātes virginem in peccato originali fuiſſe cōceptam. Quoniam ſi ita in ſcripturis ſacris exp̄ſſe determinatum eſſet ſicuti hi viri affirmāt: nonne ſancta mater eccleſia cui datum eſt errores remouere & ea que noſtre fidei conſona ſunt ponere eam in peccato originali conceptam affirmaſſet atq; predicaſſet. Si ergo eccleſia ſancta dei hoc affirmare non decreuit que tanta ac talia de virgine locuta eſt. Cur ergo hi nulla euidenti ratione coacti neq; ab eccleſia aſtricti hoc tam impie affirmare audent. Huius rei cauſam aliam reperire nequeo: niſi q̄ aſſidua eorum de hac re cogitatio in peſſimum vſum conuerſa eſt. Impoſſibile potiuſq; eſſet opinionem hanc a veritate alienam ex cordibus illorum euellere: q̄ iudeorum perfidiam de illorum cordibus eradicare. Agrediamur ſacre theologie fontes vberrimos: & videamus quod de conceptione glorioſiſſime virginis affirmat̄ ac in ſcripturis ſacris legitur. Dicat nunc nobis ſapientia

Salomonis: quid de tali cōceptiōe ſentiat loquens in perſona
Marie. Dominus poſſidet me ab initio viarum ſuarum an-
teꝗ̄ quicꝗ̄ fieret a principio creationis ſcilicet mūdi: quādo
dictum eſt. In principio creauit deus celum & terram ab e-
terno ordinata ſum: ut eſſem ſcilicet ieſu chriſti mater ex ā-
tiquis ſcilicet eternitatis: anteꝗ̄ terra fieret: id eſt ante om-
nem corporalem cōditam creaturam nōdum erāt abiſſi: id
eſt nōdum erāt angelice nature: que abiſſi nūcupari poſſūt
ad oſtendēdam earum ſubſtātiarum excellētiam: & ego ma-
ria iam cōcepta eram in mente ſcilicet opificis & creatoris
mei: nōdum fontes aquarum eruperāt. nondum ſanctorum
predicationes eruperāt: qui ſancti tanꝗ̄ fontes uberrimi nū-
cupantur de quibus dixit eccleſia. In omnē terram exiuit ſo-
nus eorum: & in fines orbis terre uerba eorum. Nec marti-
res graui mole cōſtiterant. Nec martires qui ſua ſtabilitate
& aſperſione ſui ſanguinis eccleſiam dei auxerūt: & in qua-
dam ſtabilitate illam poſuerūt, conſtiterant. Et ego Maria
iam cōcepta eram ante omnes colles ego ſcilicet Maria per-
turiebar: id eſt ante omēs creaturaꝝ naturas: atꝗ̄ eſſentias
que pn̄t appellari colles: quia ſicut vnꝰ collis alium excedit
ſm̄ apicem & ſūmitatem ſuam ſic in ordine eminētie creatu-
rum eſſentia vnius ſm̄ pfectionem eſſentialem aliam exce-
dit. Si ergo eccleſia ſancta dei id quod de ſapiētia vnigeni-
ti filii dei dicit̄ de glorioſiſſima virgine affirmare decreuit:
eiuſꝗ̄ cōceptio ſancta in mente opificis ab eterno ordinata ē
ante cuiuſcūꝗ̄ alterius creature cōceptionem atꝗ̄ creationē
q̊niam ut dicit Augu. ſermōe xliii. ad heremitas Maria ma-
ter eius ſcilicet xp̄i electa eſt & ſuper omnes creaturas p̄ele-
cta quō audēt hi viri affirmare peccatum Ade potuiſſe ma-
culare animā virginis ac dei matrem: ſi ante omnē creaturā
uirgo fuit cōcepta atꝗ̄ p̄electa ſup omēs creaturas in mēte
creatoris nr̄i. Hoc pfecto ab his dicēdū nō ē. cū Aug. fidei
nr̄e ſidus clariſſimū li. xiiii. de ci. dei c. ii. dicat hō enī pctō
ſuo non potuit diuinū perturbare cōſilium: quaſi ꝙ ſtatuerat

deum mutare compulerit quoniā ſiue Adam peccaſſet ſiue
nō Conſilium dn̄i ineternum manet. Dicat etiam nobis can-
tica cāticorum. quid de conceptōe virginis ſentiat: & de fi-
lio dei ad glorioſiſſimam virginem loquēte quid affirmat.
Ecce iſte ſcʒ filius dei: uenit ſcʒ in mūdum: ſaliens in monti-
bus & trāſiens omnes colles id eſt excelleēs ſuper omnes ſan
ctos & angelorum choros: en ipſe ſcʒ dei filius: ſtat poſt pa-
rietem noſtrum. ſ. quādo uerbum caro factum eſt proſpici-
ens per feneſtras ſenſuum. ſ exteriorum: & per cācellos ſen
ſuum ſcilicet interiorum. En dilectus meus ſcilicet dei filiꝰ
loquiẗ mihi ſcilicet Marie. ut ipſum dei uerbum fieret caro
dicēs ſurge amica & non inimica ut cetere mulieres. Veni
columba mea: in qua nō eſt macula aut fel. Formoſa mea: iā
hyems tranſit ad demonſtrandum Marie iram dei in genus
humanum erga illam nō eſſe nec ipſam ſub tali hyeme poſſe
capi. ideo immediate poſt īquit. Imber abiit & receſſit flo-
res apparuerūt in terra noſtra. Surge ſcilicet Maria & nul
la macula eſt in te. Si ergo dei filius trāſiliuit omnes colles
omnes ſanctos & angelorum choros: nonne fuit maiori lau-
de gloriaqꝫ digniſſimus humani generis redemptor chriſtꝰ:
quā deſtructor humani generis Adam pater peccati: qui fu
it de terra virgine nullis vnquā maculis deturpata Quomo
do ergo chriſtus redemptor noſter potuiſſet eſſe deterior.
quātum ad huius ſeculi originem ipſo Adam Nam ut etiam
aſſerit aurelius Auguſtinus eodem ſermone xxxxiii. dicens
Sicut in celo habuit patrem immortalem & eternum ſic &
in terra habuit matrem omni corruptione carētem: Erube-
ſcant hi & amplius non loquantur: quia Marie diciẗ. Sur-
ge amica mea ſpecioſa mea: ſurge & nulla macula eſt in te.
Amplius nonne fuit potentia in patre eterno. ut verbum ac
vnigenitum filium ſuum quādo debebat fieri caro nobilio-
ris maiorisqꝫ dignitatis eſſet quantum ad originem ipſo
Adam. ¶ Nonne fuit enim ſapientia in vnigenito filio dei
cū amore ſpiritusſancti in venerāda xp̄i ieſu Si ergo nō fuit
oīpotētie defectꝰ: neqꝫ ſapīe error. neqꝫ amoris īpedimētum

Si chriſtus potuit venerari matrem. qua veneratione & ipſe
venerabaẗ. quia ut dicit Auguſtinus eodem ſermone xliii.
In celo qualis eſt pater talis eſt filius: ſic & in terra qualꝫ eſt
mater ſ̃m carnem talis eſt filius ſcʒ chriſtus. Profecto po-
tius hi ſilere deberẽt ꝙ uelle talibus ꝯtumeliis glorioſiſſimã
dei matrem afficere: de qua dixit eccleſia. Quibus te laudi-
bus efferam neſcio. quia quẽ celi capere nõ poterãt tuo gre-
mio cõtuliſti. Et alibi dicitur. Felix es ſacra virgo Maria &
omni laude digniſſima: ad demõſtrandum ipſam nulla igno
minia eſſe afficiendam. Cauſa autem huius eſt: quia ex illa
ortus eſt ſol iuſtitie chriſtꝰ deus noſter. Et alibi diciẗ ab ec
cleſia. Que eſt iſta que ꝓgreditur quaſi aurora. pulchra ut
luna: electa ut ſol. vñ dictum eſt in pſalmis. In ſole poſuit ta
bernaculum ſuũ. quod tabernaculum fuit virgo: & ipſe ſcʒ
chriſtus tãꝙ ſpõſus exiẽs de thalamo ſuo. dicãt nobis hi viri
ſi deus ab eterno voluit eligere virginem. ut de hac naſcereẗ
chriſtus humani generis redemptor quõ potuit eligere cre
aturam futuram deo inimicã. & ire filiam. ut mediãte filia
ire genus humanũ redimereẗ p̃ſertim cum eam potuit mũ-
dam cõcipere immũditia ſeminum parẽtum ſuoꝝ nõ obſtan
te. quia ꝓpheta Iob. Intuẽs eam creaturam in qua uerbum
ac dei filius debebat fieri caro dixit. Quis poteſt facere mũ
dum ſcʒ indiuiduũ aut ſuppoſitum de immũdo cõceptum ſe
mine. Nõne qui tu ſolus es. Ad demõſtrandum omnipoten
tiam dei erga creaturam talem eſſe: ut nõ obſtãte immũdi-
tia ſeminis parẽtum: ipſam creaturam mũdam de immũdo
ſemine cõcipi poſſe. Et ideo Anſelmus doctor venerabilis re
cognoſcens ſe alio quodam loco male affirmaſſe virginem in
peccato fuiſſe cõceptam dixit Decet virginem ea puritate
nitere: qua ſub celo nulla maior nequit intelligi ꝙ profecto
tanta puritate nõ niteret virgo: ſi in peccato originali fuiſſʒ
concepta. Amplius Maria fuit plena gratia anteꝙ Gabriel
angelus miſſus fuiſſet ad eam. quia inuenit eam plena gra-
tia. Cum dixit Aue Maria gratia plena: quali plenitudi-
ne gratie nulla vnꝙ creatura fuit plena. quia ut enĩ referꝫ

beatus Hieronimus ad Paulam & Euſtochiū. vt uere dicit
plena gratia. quia & ſi ceteris ſanctis per partes dat gratia
Marie vero ſe infudit totius gratie plenitudo. Et in eodē
loco paulopoſt ait. Et ſi ſanctis patribus ac ꝓphetis: gratie
fuiſſe credit tamē non eatenus plena. In Maria uero totius
gratie que in xp̄o eſt venit plenitudo. Aug. ſermōe xxxiii.
de natiuitate xp̄i ſic dicēte. Maria mater xp̄i electa eſt: &
ſuper omnes creaturas p̄electa omnibus gratiis fecūdata.
omnibus virtutibus ornata: omni ſanctitate in vtero matris
repleta: ut de mūdiſſima matre mūdiſſimus naſceret filius:
quia ſicut in celo habuit patrem immortalem ſic & in terra
habuit matrem omni corruptōe carētē. Ergo hi pace ſua di
xerim male affirmāt: virginem in peccato fuiſſe cōceptam ſi
totius gratie que in chriſto eſt: in Maria plenitudo uenit.
Et ideo Hiero. cōcludens tātam gratie plenitudinem Ma-
rie a dn̄o collatam dixit quam naturam nō habuit. Nam vir
go ſm naturam prona erat ad accipiēdam maculam peccati
originalis: quia & ipſa per cōcubitum viri & mulieris origi
nem habuit ab Adam. Et ideo tāta plenitudo gratie illi da-
ta eſt: nō per naturam quā habuit ſed p dei gratiam atq; mi
ſericordiam. Et ideo dicit Hieron. vſus neſciuit: quia om-
nes Maria excepta mādati fuere: poſtq̄ in peccato ceciderīt
Ignorauit ratio: nam per rationem cōtinue apud omnes ar-
gutum fuit omnes qui ab Adam habent originem per cōcu
bitum viri & mulieris ī peccato originali fuiſſe ɔceptos ſm
legem cōmunem. hec ergo ratio ignorauit gratiam a dn̄o
Marie collatam ita ac taliter: q̄ mēs humana nō capit: quia
hoc excedit omnem aciem intellectus humani. Immo pauet
celum: ut dicit Hieronimus ſtupet terra. Nam ut dicit Ber
nardus exponens illa uerba: gratia plena. Inquit in ore ple-
na gratia affabilitatis: in manibus plena gratia liberalitatis
uere plena: quia de plenitudine eius gratie capiunt vniuerſi
captiui redemptionem triſtes cōſolationem peccatores veni
am: iuſti gratiam. angeli letitiam. tota deniq; trinitas glo-
riam q̄ ſi ita eſt: ut aſſerit iſte ſanctus ac dei vir: profecto &

ipſe alio quodã loco ſalua ſemper reuerẽtia & ſanctitate ſua:
male locutus eſt affirmãdo virginem a macula peccati origi
nalis fuiſſe deturpatam atq; in ea cõceptam. Neq; in hoc ali
quis mihi moleſtus ſit: quia vnuſquiſq; magis tenetur vene
rari dei matrem celorum reginam: angelorum dñam: q̃3 do-
ctrinam beati Berñ. in hoc paſſu extollẽ: qa cum lumine illo
totius eccleſie noſtre Hieronimo ſũ: q affirmat toti9 gratie
plenitudinem: q̃ in xp̃o fuit in glorioſiſſima: ac omni laude
digna Maria ueniſſe: qa cum de peccatis agimus: ut refert
aurelius Augu. nullam de beate virgine volumus facẽ q̃ſtio
nem ꝑpter honorem dñi: qa cum q̃ſtio ſit ꝑpoſitio dubitabi
lis. De beata autem virgine nulli dubium eſſe debet ipſam
in conceptõe ſanctã ab omni gratia plenam fuiſſe cõceptam
Cõcludamus ergo & dicam9 ꝙ ſi tãta fuit plenitudo gratie
in Maria: q̃lis nec in Adam nec in Eua fuit: q̃lis nec in ange
lis nec in archãgelis aut ꝑ̇ncipatibus: q̃lis nec in ꝑ̄tatibꝰ vir
tutibus aut dñatõnibns: q̃lis nec in tronis cherubinis: nec in
ſeraphinis vnq̃; fuit: qa exaltat̃ ſancta dei genitrix ſuꝑ cho-
ros angelorum ad celeſtia regna eccleſia ſic affirmãte qa to-
tius gratie plenitudo: q̃ in xp̃o fuit Marie data eſt Hieroni
mo teſtãte qa de pleĩtudine eius gratie capiũt vniuerſi Ber
nardo loquẽte: quia decet virginem tãta puritate nitẽ: qua
ſub celo nulla maior nequit intelligi Anſelmo ↄfitente: quia
cum de peccatis agit̃ ꝑpter honorem dñi nulla eſt facienda
lis aut q̃ſtio de Maria Augu. dicẽte: qa inter omnes muliẽs
nemine excepta fuit benedicta Elizabet reuelante. Dica-
mus ergo ex his cõcludamus glorioſiſſimam virginem in cõ
ceptione ſanctam ac plenam gratie fuiſſe: nec vnq̃; a macula
peccati originalis fuiſſe deturpatam quod cum ita ſit ſicut a
nobis demõſtratum eſt: ego qui ab incunabul̄: ac teneris vn
guiculis ſemꝑ fui ſeruus glorioſiſſime virginis Marie: futu
ruſq; ſum: ſi deo placuerit vſq; ad vltimum etatis noſtre ter
minũ. Decreui multa que ex ſacris theologie fontibus ema
narũt in corpus vnum queſtõis cõtexere & hoc latino ac cla
ro ſermone: ita ut mediante lumine glorioſiſſime virginis.

Marie que tenebras intellectus noſtri illuminare dignabit̄ dicemus tāta ac talia: ꝙ ſi aduerſarii veritatis in ſua pertinacia ꝑmanere nollēt rationibus veriſſimis ducti: cōfitebūt̄ & ipſi glorioſiſſimam virginē in conceptōe ſanctā nec a macula peccati originalis vnq̄ꝫ fuiſſe deturpatam. Deo altiſſimo gratie infinite referantur.

QVerit̄ utꝝ glorioſiſſima virgo Maria ſit in peccato originali cōcepta. Affirmatiue arguēdo formabimus quinq̄ꝫ articulos. In primo oſtēdemus ꝑ rationes cōmunes quibus oſtendunt̄ omnes: qui ex lumbis Ade habuerūt originem cōtraxiſſe tale peccatū virginem etiam ipſam in tali peccato fuiſſe conceptam. In ſcđo articulo oſtēdemus per rationes ꝓprias ſpecialit̄ de virgine loquētes ipſam in tali peccato fuiſſe cōceptam. In tertio hoc quidem demōſtrabimus ex ꝑuilegiis ſoli xp̄o cōpetentibus. In quarto adducemus autoritates cōmunes affirmātes omnē creaturam humanam puram poſt Ade delictū in tali peccato fuiſſe cōceptam. In quinto & ultimo adducemꝰ autoritates ſpecifice de glorioſiſſima virgine affirmātes ipſam in tali peccato fuiſſe conceptam.

Argumēta q̄bus oſtēdūt̄ oēs q̄ ex lūbis ade ꝑ ɔcubitū viri & mulieris habuerūt originē cōtraxiſſe peccatū orignale

AD oſtendēdum omnē humanā creaturam nemine excepta in peccato originali fuiſſe ɔceptam: accipiendū eſt illud Pauli apoſtoli dictum. Omēs ī Adam peccauerūt tanq̄ꝫ ſcꝫ in radice: ergo omēs qui ex lumbis eius per cōcubitum viri & mulieris duxerūt originem ɔtraxerūt tale peccatum. Primo ergo ꝓbabimus antecedēs huius cōſequētie q̄uis ſit formalit̄ Pauli apo. dictū. Secūdo ꝓbabimus cōſequētiam Data ꝑte negatiua antecedētis ſcꝫ ꝙ omēs in Adā peccauerūt: duo ſequent̄ incōueniētia. Primū incōueniens fuiſſꝫ aliq̄ creatura hūana que redemptōe ſaluatoris noſtri nō indiguiſſet. Secūdum incōueniēs ꝑter xp̄m redemptorē nr̄m fuiſſet aliqua creatura pura poſt lapſum Ade q̄ in originali iuſtitia fuiſſet cōcepta. Primum incōueniēs ſic deducit̄

Nam chriſtus in euãgelio dicit. Nõ eſt opus valẽtibus medi
co ſed male ſe hñtibus. Si ergo virgo nõ peccaſſet in Adam
neq̃ cõtraxiſſet peccatũ per te: ergo nõ indiguit redẽptõne:
ꝓbo cõſequẽtiam quia redemptio p̃ſupponit lapſum. ¶ Cõ-
firmat̃ indigẽtia p̃ſupponit defectũ. Si ergo in virgine nul-
lus fuit defectus. ergo nõ fuit in ea indigẽtia redemtõnis.
¶ Confirmat̃ ſecũdo quia ut dicit Paulus apoſtolꝰ: ſic vniꝰ
Ade peccatum regnauit in omnes in cõdemnationem: ſic &
vnius chriſti iuſtitia regnauit in oẽs in iuſtificationẽ. Modo
dato oppoſito prime partis huius autoritatis. Sequit̃ oppoſi-
tum ſecũde partis eiuſdẽ: quia ſi vnius Ade peccatum ñ re-
gnauit in omẽs in cõdemnationem: ergo nec vnius chriſti iu-
ſtitia regnauit in omẽs in iuſtificationem. ¶ Secũdum in-
conueniẽs ſic deducit̃. Priuatio originalis iuſtitie debite in
nobis omnibus eſt ꝓpter peccatum p̃morum parẽtum in cõ-
ceptõe vniuſcuiuſq̃ noſtrum cõtractum eo q̃ in omnes illos
peccauimus. Si ergo fuit aliqua creatura q̃ in p̃mis ꝑentibꝰ
nõ peccauit ergo ab illa creatura nõ fuit remota in cõceptõe
originalis iuſtitia q̃ ab aliis remouet̃ ex imputatõe & cõtra-
ctõe pecc̃i originalꝭ. ¶ Cõfirmat̃ q2 qui nullo mõ peccat ab eo
nõ remouet̃ id q̃d aliis remouet̃ ꝓpter peccatũ: p̃ſertim cũ
peccatũ ſit cã̃ p̃uatiua illius: ſi ergo virgo nõ peccauit in ra-
dice: neq̃ cõtraxit peccatũ originale: nec alio altero mõ vnq̃
peccauit: ergo ab iſta nõ remouet̃ in cõceptõe ſua originalis
iuſtitia: q̃ aliis ꝓpter peccatum remota fuit. Patet ergo il-
lud antecedẽs fuiſſe ſufficiẽter ꝓbatum per deductionẽ iſto-
rum duorum incõuenientium. Nũc vero ꝓbanda eſt cõſe-
quentia que talis fuit. Omẽs in Adam peccauerũt tanq̃ in
radice: ergo omnes qui ex lumbis eius per concubitum viri
& mulieris duxerũt originem contraxerunt tale peccatum
que conſequẽtia niſi valeret: ſequerẽtur ſex abſurda incõue-
nientia. Primum incõueniens. Pena eſſet alicui creature
illata a deo iniuſte nulla antecedẽte cauſa talis pene. Incõue-
niens ſic deducit̃. Virgo Maria mortua eſt temporali mor-
te: que mors pena eſt quia eſt vltimum teribiliũ in hac vita.

Aut ergo mortua eſt: quia peccauit in Adam tanq̄ in radice & nō cōtraxit tale peccatū: quia fuit p̄uenta per dei gratiā ſm te. Aut quia peccauit in radice & cōtraxit peccatū originale Aut pena iſta data eſt virgini ad maiorem cumulum meritoꝝ vt dicūt qdam. Aut iſta pena illi a domino iniuſte data fuit. Hec eſt diuiſio ſufficiēs neq̧ aliud membrum aſſignari poteſt quare virgo mortua eſt tpali morte. Nō eſt dādum p̄mum mēbrum: quia peccatū in radice nō cōtractum non potuit aliquē defectum in anima: ſiue in creatura apud dn̄m: quia dato oppoſito dicāt nobis quem aliū defectū poſſet ponere peccatū originale i radice in anima alicuius niſi illum defectum: qui eſt ꝓprie qn̄ contrahit̄ tale peccatū: q defectus ſi alter eſt ab illo: ſufficit nobis q̄ ab eo virgo n̄ fuit liberata: voca eum quomō vis. Amplius ſequeret̄ ſi iſte defectus eſſet alter ab illo: qui contrahit̄ in conceptōe p̱ peccatum originale: q̄ in anima vniuſcuiuſq̧ nr̄m fuiſſēt duo defectus cōtractio peccati. & alter p̄cedens talem ↄtractionem Neq̧ eſt dādum ſecundū membꝝ: quia ſm opinionē tuā virgo nō cōtraxit originale peccatum Neq̧ eſt affirmādum tertium membꝝ: quia merita augent̄ ex bonis operibus: & demerita augent̄ ex malis: ergo mors nō potuit dari virgini in penam ad maiorem cumulū meritoꝝ. Confirmat̄ quia n̄ eſt inferēda pena alicui: niſi qn̄ demeret̄ quia nō ſunt facienda mala vt eueniāt bona. Confirmatur ſecūdo virgo Maria ob eius mortem nō fuit aucta in meritis ſed per eius humilitatem qn̄ dixit. Ecce ancilla dn̄i: fiat mihi ſm verbum tuum. Et ideo poſt iſta uerba Maria dixit. Magnificat aīa mea dn̄m. Et poſt aliqua verba. Quia reſpexit humilitatē ancille ſue: ecce enim ex hoc beatam me dicēt omnes. generationes Relinquit̄ ergo vltimum membꝝ cum nullū alioꝝ dari poſſit ex ſufficiēti diuiſione deductum: quod eſt incōueniens ꝓbatum. Huic dificili argumēto quidam theologi dixert q̄ peccatum originale nō eſt cauſa adequata mortis naturalis: ita q̄ mors ſemper ꝓueniat ex tali peccato: ꝓbatur quia mors chriſti nō fuit ꝓpter peccatū originale. Et ideo dicūt

ꝙ cum in virgine Maria fuerũt duo principia intrinſeca ſcꝫ forma intellectiua: & eius materia: ratõe cuius compoſitõis ĩeſt ei corruptibilitas: trãſacto certo tpe vnionis iſtoꝝ duoꝝ principiorum: poſtea ꝓuenit mors: quia ſm Ariſtote. Omẽ corruptibile de neceſſitate corrumpetur. & ideo mors virginis fuit ex talibus principiis: & non ex peccato originali.

Sed ſalua pace tãtorum virorum: hec reſpõſio theologie noſtre nõ eſt cõueniẽs: quia dictum eſt a dño. Quacũqȝ hora comederitis morte moriemini. Super quibus verbis ab omnibus theologis dicit̃ ꝙ duplex fuit intellecta mors tẽporalˀ ſcꝫ & eterna. Et ſi Adam nõ peccaſſet: quãuis corruptibilitas vnicuiqȝ noſtrũ ex natura ꝓpria cõueniat. tamẽ nũqȝ talˀ aptitudo fuiſſet educta de potentia ad actũ: qḋ autẽ hoc ſit verum autoritate aurelii Augu. hoc cõprobamus li. xiii. de ciuitate dei c. iii. dicẽtis. Quaprop̃t fatẽdum eſt ꝑmos qdẽ homines ita inſtitutos fuiſſe ut ſi nõ peccaſſent nullũ experient̃ genꝰ mortis: ſed eoſdem ꝑmos peccatores ita fuiſſe mulctatos ut etiam quicquid eoꝝ ſtirpe eſſet exortum eadẽ pena tenet̃ obnoxium. Quãuis ergo in nobis ſint ꝑncipia cõpoſitionis: ratõe q̊ꝝ ineſt nobis mortalitas & corruptibilitas: ſi ꝑmi parentes nõ peccaſſent fuiſſemus ꝓſeruati a morte tpali. qa ut dic̃ etiam Auguſ. eodem li. de ciuitate dei c. xix. Primos homĩes ita fuiſſe cõditos: ut ſi nõ peccaſſent nulla morte a ſuis corporibus ſoluerent̃: ſed ꝓ meritis obediẽtie cuſtodite immortalitati donati cũ eis viuerẽt ineternũ. Ex iſtis autoritatibus ſatis clare ↄſtat reſpõſionem iſtoꝝ theologoꝝ potius eſſe ſm fallacẽ philoſophiã qȝ ſm veram theologiã noſtram.

Nec valet motiuũ iſtorum ſcꝫ ꝙ peccatũ nõ eſt cã adequata mortis: quia chriſtus mortuus eſt & nõ ex peccato quia ſuperius oſtẽſum eſt ſm Auguſ. ꝙ mors ineſt nobis ex peccato ꝑmorum: xp̃o autẽ nõ fuit data mors ꝓpter peccatum: quia ut dic̃ Iſaias oblatus eſt ſcꝫ ad mortem quia voluit: vñ mors illi neceſſario data nõ eſt: quia ſi voluiſſet ineternum vixiſſet. Voluit ergo xp̃s mori ut liberaret genꝰ humanum: qḋ perierat per mortem ſuam. vñ dicit̃ & canit̃ ab

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

eccleſia. Qui mortem noſtrã moriẽdo deſtruxit. Nõ quidem
mortem tẽporalem vniuſcuiuſqꝫ noſtrum deſtruxit: qa vnuſ
quiſqꝫ noſtrum morit̃: ſed deſtruxit mortẽ eternam quã de-
beamus incurrẽ ex peccato ꝑmorum parẽtum. Secũdum in
conueniẽs qđ ſequit̃ niſi illa cõſequẽtia teneat eſt ꝙ aliq̃ cre
atura humana a deo eſſet ꝓducta ꝓpter aliquem finem: &
tñ naturalit̃ nulla antecedente cauſa inclinẽt̃ ad oppoſitũ ſui
finis: ꝓbat̃ quia ſm Aug. ſuper li. geñ. Deus creauit homi-
nem: ut ſũmum bonum intelligeret: intelligẽdo amaret: poſ
ſidẽdo frueret̃: amãdo poſſideret. Iſte ergo eſt finis vltimus (amando possideret)
hominis frui deo: & videre ipſum a facie ad faciem ſicẽ. Vt
affirmat vas electõis Paulus apoſtol9. Probo mõ iſto fun-
damento declarato incõueniens prima frõte poſitum qa ſm
apoſt. Paulum. Omẽs indiguim9 gloria dei. & redemptõe
eiuſdem: quia poſt trãſgreſſionem legis ꝑmis parẽtibus da-
te omẽs erãt inclinati ad damnationem ſempiternã: que dã-
natio eſt oppoſita noſtro fini vltimo. Cum ergo etiã ipſa vir
go ĩdiguit gloria dei. & gratia dñi noſtri ieſu xpi: ſine qua
etiam ipſa ineternũ damnata fuiſſet. Quero ergo ex q̃ cauſa
indiguit tali redemptõe. Aut qa peccauit in radice: & non
ↄtraxit peccatũ. Et hoc dicẽdum nõ eſt: quia peccatũ in ra-
dice nõ cõtractum nihil mali potuit in anima nr̃a apud dñm
rõe cuius creatura poſſit inclinari ad dãnationem ſempiter-
nam. Aut indiguit redemptõe quia cõtraxit peccatũ origi-
nale: & hoc dicẽdum nõ eſt per te. Et cum nulla alia cã aſſi
gnari poteſt preter iſtam. Relinquit̃ ꝙ virgo nulla antecedẽ
te cã erat inclinata ad damnationẽ. Et indiguit gloria dñi
noſtri ieſu xpi. quod eſt inconueniẽs deductum. Tertiũ
incõueniẽs qđ ſequit̃ niſi cõſequentia illa ualeat eſt ꝙ virgo
Maria fuiſſet redemptrix & nõ redempta. Conſequẽs falſũ (Maria an sit redemptrix vel redempta)
quia tãtum eſt redemptor xpus incõueniẽs ſic deducit̃. Vir
go Maria paſſa eſt anguſtiam mortis: & multas alias penas
aut ergo quia in ea fuit cã talis paſſionis. aut quia in ea nõ
fuit aliqua cã talium penarum. Nõ ſm quia in hoc apparẽt
deus iniuſtus: ut deductũ eſt in ꝑmo incõueniẽti. Si primũ

aut talis cauſa fuit ex peccato in radice nõ cõtracto: aut ex
peccato in radice & in ea cõtracto: aut ꝓpter ſalutem hūani
generis. ¶Non p̄mum quia peccatum in radice nullū defectū
ponit in creatura qn̄ nõ eſt cõtractum. ¶Neq̧ ſc̄m ꝑ te: qa vir
go nõ cõtraxit peccatū originale: ergo dat̄ tertium membꝝ
ex ſufficiēti diuiſione deductum. ¶Confirmat̄ quia virgo non
indiguit redemptõe: ꝓbatur quia redemptio p̄ſupponit la-
pſū & paſſa eſt: ergo fuit redēptrix & nõ redēpta. ¶Quar
tum incõueniens qd̄ ſequit̄ niſi cõſequētia illa valeat eſt: tol
leret̄ omnis via ad ꝓbādum filios Ade in conceptõe cõtra-
xiſſe peccatū originale. ¶Hoc autem eſt cõtra Augu. in li. de
baptiſmo paruuloꝝ cõtra hereticos affirmātes paruulos nõ
cõtrahere peccatum originale ex peccato primoꝝ parētum:
in q̊ loco Augu. ꝓbat per rationes veriſſimas atq̧ neceſſari-
as ꝙ lege trāſgreſſa a primis omēs qui ex lumbis eorum tra
hūt originem per cõcubitum viri & mulieris cõtrahūt tale
peccatum. ¶Incõueniēs ſic deducit̄: qua rõe vnum indiuiduū
ſpeciei humane poteſt p̄ſeruari a peccato originali in conce-
ptione ne cõtrahat illud omnia indiuidua poſſunt p̄ſeruari
ne in cõceptione contrahat̄ tale peccatū: ꝓbatur quia pecca
tum originale ex eadem cauſa in omnibus contrahit̄: ergo ſi
fuit p̄ſeruatum aliqd̄ indiuiduum ne cõtraheret tale pecca-
tum: hoc fuit ex poſſibilitate: ꝓbatur quia illa mota hoc non
potuiſſet fieri. ¶Et ut dictum eſt: qua ratõe vnū indiuiduum
potuit p̄ſeruari etiam omnia indiuidua potuerūt a tali pec-
cato preſeruari. ergo nulla ratio neceſſaria poteſt ꝓbare: ꝙ
omnes qui cõtraxerūt originem ex primis parētibus cõcepti
fuerūt in tali peccato: ꝓbatur iſta ultima cõſequētia quia ſi
eſſet aliqua ratio neceſſaria: eius oppoſita eſſet impoſſibilis
qd̄ tn̄ nõ eſt: quia quod competit per eādem cauſam omni-
bus indiuiduis eiuſdem ſpeciei: ſi ab vno indiuiduo illud po
teſt remoueri pt̄ remoueri ab om̄ibus. ¶Cū autē peccatū ori
ginale ꝯpetat oı̄bus indiuiduis ſpeciei humane ꝑ Ade pec-
catum quod fuit cauſa damnatõis omnium noſtrū: ſi ab vno
indiuiduo poteſt remoueri tale peccatum: ne in conceptõn

cõtrabat illud ab omnibus poteſt etiam remoueri. Et ſic tol
leretur via neceſſaria ad ꝓbandum paruulos cõtrabere tale
peccatum. & ſic baptiſmus non eſſet neceſſarius paruulis.
Quintum inconueniẽs quod ſequit̃ niſi illa cõſequentia uale
at eſt. Q ſi virgo non fuiſſet cõcepta in peccato originali ſi
mortua fuiſſet ante paſſionem dñi noſtri ieſu xp̃i ad eternã
gloriam iuiſſet anteq̃ xp̃s a mortuis reſurrexiſſet: quod eſt
abſurdum dicere & inconueniens probatur. Quandocunq̃
eſt aliquod ens in vniuerſo ꝓductum ꝓpter aliquem finem
ſi nullum eſt impedimẽtum reſpectu ſui finis: illum attigit
finem. ſed ſic eſt ꝙ viſio intuitiua dei & fruitio eiuſdem eſt
vltimus finis ꝓpter quem anima intellectiua eſt producta.
ergo amoto omni impedimẽto anima intellectiua attinget
illum finem. maior huius ratõis eſt nota. & minor eſt Pauli
apoſtoli dicẽtis. Videbimus illum a facie ad faciem ſicuti ẽ
tunc ſic. Si anima virginis fuiſſet ſeparata a corpore anteq̃
xp̃s mortuus eſſet: nullum impedimẽtum ei fuiſſet: per qd̃
poſſet remoueri a viſone intuitiua dei: ꝓbatur qa nõ pecca
tum originale: neq̃ aliquod aliud peccatum ueniale aut mor
tale: neq̃ illud impedimẽtum poſſet eſſe violẽtum: quia hoc
eſſet cõtra dei iuſtitiam: quod nullo antecedẽte defectu aĩa
virginis amota fuiſſet ab vltimo fine eius: quod ſi ſic nõ eſt
ſequit̃ ꝙ illa aĩa glorioſiſſima virginis Marie iuiſſet ad eter
nam gloriã: & vidiſſet dñm a facie ad faciem ſicut eſt. Sex
tum inconueniẽs qd̃ ſequit̃ niſi illa cõſequẽtia valeat eſt: fuiſ
ſet aliqua creatura cõmuni cõcurſũ nature per cõcubitũ vi-
ri & mulieris ꝓducta & tñ ĩ peccato originali nõ fuiſſet cõ
cepta. hoc incõueniẽs eſt ſatis clarum. Et primo ꝙ ſit ꝓdu-
cta per cõcubitum viri & mulieris. Hoc eſt notum quia ha-
buit parẽtes ſcʒ ioachim & Annam: ex quibus generata eſt
Q nõ ſit in peccato originali cõcepta: hoc affirmat̃ a te: hoc
autem inconueniẽs eſt expreſſe cõtra Augu. in li. de fide ad
Petrum dicẽtem. Firmiſſime tene & nullaten9 dubites om
nem hominẽ qui per concubitũ viri & mulieris natus eſt in
peccatis cõceptus eſt: & ſic apparet incõueniens deductum

¶ Argumenta ſpecialia oſtendentia virginem in peccato
originali fuiſſe conceptam

POſtquã deo dante rationibus vniuerſalibus ꝓbabilit̃
inductum eſt omnes qui ex lumbis Ade per cõcubitũ
viri & mulieris duxerũt originem: nemine creatura huma-
na pura excepta cõtraxiſſe peccatum originale. Nũc in pre
ſenti articulo adducẽde ſunt rationes ꝓprie quibus aduer-
ſarii veritatis conant̃ ꝓbare ſpecialiter virginem in peccato
originali fuiſſe cõceptam. ¶ Primum argumẽtum eſt hoc
ſubiectum gratie prioritate nature p̄cedit gratiã: quia ſem
per ſubiectum ſubſtãtiale p̄cedit accidens fundatum in illo:
quia ſm Ariſto. Subſtãtia eſt prior omni accidẽte. Sed ani
ma virginis fuit ſubiectum gratie: que gratia fuit accidens
ergo prioritate nature preceſſit illam gratiam. Tũc accipio
animã virginis in illo priori: & arguit̃ ſic. In tali anima eſt ca
rentia originalis iuſtitie debite in primis parẽtibus amiſſe
ex trãſgreſſione legis: ergo in tali anima eſt peccatum ori-
ginale cõſequẽtia patet: a diffinitõe ad ſuũ diffinitum: ante
cedẽs autem cõſequentie patet in illo priori nõ poteſt dici ꝙ
ſit gratia equiualẽs originali iuſtitia. quia tale ſubm ẽ pus il
la nec pt̃ dici ꝙ ibi ſit originał iuſtitia q̃a p̄ter xp̄m redem
ptorem noſtrum poſt Ade peccatum: nemo fuit in originali
iuſtitia cõceptus. ¶ Secũdum argumẽtum eſt hoc. Virgo
Maria indiguit gratia dei. iuxta illud Pauli apoſt. dictum
Omnes indiguimus gloria dei iſto ſtante arguit̃ ſic. Aut er
go virgo indiguit gratia dei anteq̃ eſſet aut poſtq̃ fuit. Nõ
primum quia indigẽtia in aliquo p̄ſupponit illud. Neq̃ ſecũ
dum: quia impoſſibile ẽ ꝙ ſit idẽ inſtãs indigẽtia gratie er-
go in inſtãti indigẽtie nõ habuit gratiam: tũc q̃ro vtrum in
inſtãti indigẽtie erat aliquis defectus in Maria uel nullus.
Si dicat̃ ꝙ ſit aliquis defectus ille nõ poteſt eſſe niſi peccatũ
originale. Si dicat̃ ꝙ ibi ſit nullus defectus hoc ſtare nõ põt
quia vbi nullus eſt defectus: ibi nulla eſt indigẽtia. ¶ Ter
tium argumẽtum. Fundamẽtum per quod ponit̃ virginem
in peccato originali nõ fuiſſe cõceptam eſt ut veneret̃ Ieſu

xp̄i mater: ſed tali honore deus nō vult venerari matrē xp̄i
ergo nō debemus ponere virginem nō fuiſſe cōceptam ī pec
cato originali. minor huius rationis ꝓbatur. Quia Hieroni.
ſuper Mat. ſuper li. generatōis ieſu chriſti. Inquit nullā ſan
ctarum mulierū in Genealogia ſaluatoris aſſumi: ſed eas q̄s
ſcriptura rep̄hendit. ut de peccatricibus naſcēs omniū pec-
cata deleret. ¶ Quartū argumētum illud debet poni in ma
ria: per quod virgo magis debet̄ chriſto: ꝓbatur quia dicit̄
in euāgelio. Cui plus dimittit̄ plus diligit. Sed ponē ipſam
in peccato originali eſſe cōceptam: deinde mādatam eſt po-
nere ipſam magis xp̄o debitricem: q̄ꝫ ponere oppoſitum ꝓba
tur: quia ſcḋm hoc virgo cognoſcit opus redemptōnis: per q̄d
opus verbum caro factum eſt. Ergo illud exponēdum in ea
ſcꝫ ipſam in peccato originali fuiſſe cōceptam. ¶ Quintum
argumētum in parētibus virginis fuit libidinoſa cōiunctio
ergo ꝓles nata ex his fuit in peccato originali cōcepta. Cō-
ſequētia patet quia dicit̄ in euāgelio. Bona arbor bonos fru-
ctus facit: mala autem bonos fructus facere non p̄ōt. Et ab
Augu. affirmat̄ in li. de fide ad Petrum. Q꞉ omnis homo: q
per ꝯcubitum viri & mulieris natus eſt in peccatis cōceptꝰ
eſt. ¶ Sextum argumentum: q̄ñcunq̄ ſunt duo: quoꝝ vnū
neceſſario ſequit̄ ad aliud ſi dat̄ ſecūdum in aliquo: in illo ē.
aut ſaltem fuit p̄mum ſed ſic eſt q̄ peccatum originale & re
bellio ſenſuum ſūt huiuſmōi ſcꝫ q̄ rebellio ſenſuū ſequit̄ ne-
ceſſario ad peccatum originale. Ergo poſita rebelliōe ſenſuū
in aliqua creat̄a ponit̄ peccatum originale. aut ſaltem fuit ī
illa. ſilogiſmus bonus: maior eſt nota & minor ꝓbatur: quia
ſenſus nūq̄ꝫ fuere rebelles rationi in p̄mis parētibus: niſi fa-
cta deordinatōe in illis: quia ut dicit Augu. li. xiiii. de ciui
tate dei ca. xiii. In occulto mali eſſe ceperunt: ut in apertam
inobediētiam laberent̄. Nō enim ad malum opus perueniret̄
niſi p̄cederet mala volūtas. In virgine autem q̄uis ipſa nūq̄ꝫ
habuit aliquem peccati ſtimulū ex parte ſenſuū: tamē virgo
paſſa eſt ſcḋm ſenſus multas paſſiones ſcꝫ famem. ſitim. & do
lorem mortis vnigeniti filii ſui xp̄i: q̄ paſſiōes ſcḋm animū in

virginē non erant: quia ſemper in illa fuit recta ratio domi-
nans appetitui omnium ſenſuum eius.

¶ Arguméta ſumpta ex priuilegiis chriſti ꝓbātia virginē
a macula peccati originalis fuiſſe deturpatam.

NOn ſufficiūt arguméta per nos ſuperioribus articulis
adducta imo neceſſarium eſſe videt̄: ut abſoluat̄ tota
intentio aduerſariorum ponere quaſdam ratōes ſumptas ex
priuilegiis chriſto competētibus ad ꝓbandum virginem in
peccato originali fuiſſe cōceptam. Prima ratio hec eſt. Nō
ſunt tātum glorioſiſſime virginis priuilegia a deo illi data a
nobis extollēda: ut minuant̄ priuilegia atq̧ dignitas & gra-
tia ſaluatoris noſtri ieſu xpi. Sed q̄d ipſe ſolus xp̄s poſt ade
lapſum extiterit ſine peccato per excellētiam dignitatem at
q̧ gratiam ſoli attribuit̄ xp̄o ergo nō debemus ita extollere
virginem & eius priuilegia: ut auferat̄ dignitas excellentia
redemptoris noſtri: maior huius ratōnis nulli dubia eſſe de-
bet: quia ſi ab aliquibus oppoſitum teneret̄ hereticus appel-
lari poſſet: minor autem huius ratōis ꝓbatur per Auguſti.
in li. de baptiſmo paruuloꝝ dicētem. Reſtat inquirere utrū
in filiis hominum aliquis potuerit eſſe ſine peccato & dixit
Nō eſt in filiis hominū quiſq̧ ſine peccato excepto vno me-
diatore: & in eodem li. circa finem li. ii. dicit̄. Teneamus fi
dei indeclinabilem cōfeſſionem q̄d ſolus xp̄s ſine peccato na
tus eſt in ſimilitudinem carnis peccati. ¶ Secūda ratio eſt
Ade delictum ſolus xp̄s inter homines ſine peccato omīmo-
de inuētus eſt. De mulieribus autem nulla inuēta eſt aut re
perta: ergo nō eſt affirmādum virginem ſine peccato origi-
nali fuiſſe cōceptam. Cōſequētia ꝓbatur: quia oppoſitū cō-
ſequētis: infert formaliter oppoſitum antecedētis. Antece-
dens autem ꝓbatur: quia dicit̄ eccleſiaſtes vii. Vnū de mil-
le viris repperi: de mulieribus nullam inueni: que uerba ex
ponēs Augu. dixit. Vnum id eſt chriſtum de mille viris re
peri: vbi notādum eſt q̧ ibi accipit̄ numerus mille varius ꝓ
omni numero ſine pctō: de mulieribus nullā inueni. ¶ Ter-
tia ratio omnis munditia creature humane pure debet eſſe

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

circa mūdiciam chriſti: ꝓbatur quia in filiis hominum ñ eſt inuētus quiſq̃ ſine peccato niſi xp̄s ſed ſi virgo nō fuiſſet cō-cepta in peccato originali: & fuiſſet in conceptōe ſancta mū-dicia virginis fuiſſet equalis in conceptōe cum mūdicia conceptionis xp̄i quod eſt abſurdum. ergo nō eſt ponēdum virginem ſine peccato originali fuiſſe cōceptam. ¶ Quarta ratio fundamētum per quod ponit̄ virginem in peccato nō fuiſſe cōceptam eſt quod potuit p̄ſeruare illam a tali peccato. Et ſicut potuit ita decuit & ſicut decuit ita factum eſt. Sed illud fundamētum eſt falſum: quia iſto mō poſſet ꝓbari xp̄m nō fuiſſe mortuū ꝓ ſalute humani generis: quia non potuit mori: & omne quod eſt poſſibile deo illi cōuenit ergo decuit & ſicut decuit ita debebat fieri: que tñ omnia falſa ſunt atq̃ riſu digna. ¶ Quinta ratio: fundamētum ꝑ quod ponit̄ virginem in conceptione fuiſſe ſanctam eſt: quia verbum dei filius debebat venerari virginē: quia ab eterno eius mater electa fuit: ſed hoc fundamētum eſt falſum: quia uerbum dei filius maiora potuit ↄferre virgini: que magis honoraſſent eā q̃ꝫ hoc ꝙ fuerit ſine peccato cōcepta: ut immortalitatē & beatitudinem de facto: & tñ hec illi a dño cōceſſa nō fuere: quia ñ erāt ↄueniētia. ergo nō dꝫ dici ꝙ virgo ex eo ꝙ debebat eſſe ieſu xp̄i mat̄ fuit p̄ſeruata: ne ī peccato originali eſſet cō-cepta: quia hoc ſolum erat xp̄o cōueniens.

¶ Autoritates cōmunes ꝓbantes omnes: q ex primis parē-tibus duxerūt originem in peccato fuiſſe conceptos.

Non cōtenti ex his argumētis ſuperioribꝫ articulis adductis: aduerſarii veritatis adducūt quaſdam autoritates cōmunes ꝓbantes omnem creaturam humanam poſt Ade delictum fuiſſe in peccato originali conceptam. Nam iſaias ca. liii. Inquit omnes nos quaſi oues errauimus. vnuſquiſq̃ declinauit in viam ſuam. & dñs poſuit in eo ſcꝫ xp̄o iniquitates omnium noſtrum. Et apoſt. Paulus ad Rom. a. v. Per vnum hominem mors intrauit in mūdum: ex quo omēs peccauerunt. ¶ Et in eodem loco: ſicut vnius ade delictum re-gnauit in omēs in condēnationē: ſic vnius xp̄i iuſtitia regnūt

in omnes. ¶ Et alibi idem apoſto. ſic: omnes in Adam moriunt̃: ſic & in xp̄o omnes viuificant̃. Et ſanctus Leo papa inquit. Dñs noſter peccati mortiſq̧ deſtructor: ſicut nullũ reatu liberum repperit: ſic liberãdis omnibus venit. Et Aug. li. xiii. de ciui. dei c. xiiii. Omnes enim in illo fuimus. qñ ille vnus omnes corrupit: qui per feminam lapſus eſt.

¶ Autoritates proprie ſpecifice probantes virginem in peccato originali fuiſſe conceptam.

VLtimo ꝓ cõplemẽto huius affirmatiue partis adducẽ intẽdimus aliquas autoritates ſpecialiter explicantes virginem in peccato originali fuiſſe cõceptam: ut omni ex ꝑte per nos ſatiſfactum ſit aduerſariis ueritatis. Prima autoritas eſt ſancti Bernardi in ep̄la ad Lugdunenſem dicẽtis. Virgo in cõceptione minime ſanctificari potuit imo ipſa peccato fuit obnoxia. Deinde virtute ſpirituſſancti mundata. Et Anſel. li. ii. Cur deus & homo inquit licet omnis dei cõceptio mũda ſit & abſq̧ carnalis delectatõis peccato Virgo tñ ipſa vñ aſſumptis eſt in iniquitatibus cõcepta eſt. & ĩ peccatis cõcepit eam mater eius. De tantis totq̧ preclariſſimis viris: hos duos viros autoritate dignos: quia de aliis parum curamus: inuenimus expreſſe affirmãtes virginem in peccato originali eſſe cõceptam/ quibus nõ obſtãtibus partem negatiuam omnino tenere intẽdimus. & hoc ueriſſimis rationibus multiſq̧ preclariſſimis ſanctorum autoritatibꝫ ducti auxiliãte nobisglorioſiſſima ac intemerata dei genitrice.

IN oppoſitum eſt Augu. totius eccleſie lumẽ ac ſidus clariſſimum in lib. ſermonum ſuorum ad heremitas: ſermone xliii. de nati. dñi dicẽs. Propterea mater eius ſcꝫ xp̄i electa ẽ. & ſuper oẽs creaturas ꝑelecta: omnibus gratiis fecũdata: omnibus uirtutibus ornata: omni ſanctitate in vtero matris repleta. ut de mũdiſſima matre. mũdiſſimus naſceret̃ filius: quia ſicut in celo habuit patrem immortalem & eternum: & ſic in terra habuit matrem omni corruptõe carẽtem. Igit̃ in celo qualis eſt pater talis eſt filius. ſic & in terra q̃lis eſt mater: tal' ſm carnẽ

eſt filius: in celo cum patre eternus & immēſus incorrupt9 & ſublimis eſt: & in terra cum matre immaculatus & manſuetus. Et idem Augu. in lib. de peccatis inquit. Propt̄ honorem dñi cum de peccatis agimus nullam de beata virgīe volumus facere q̄ſtionem. Adiungamus his duabus autoritatibus autoritates ſancti Hieroni. in ep̄la ad Paulam & Euſtochium dicētis. Et ſi ſanctis patribus & ꝓphetis gratia fuiſſe credit̄: tn̄ nō eatenus plena. In Maria vero totius gratie: que in chriſto eſt venit plenitudo. Et in eadem ep̄la inquit. Ceteris ſanctis per partes dat̄ gratia. Marie vero ſe infudit totius gratie plenitudo. Et Anſel. in li. Cur de9 & homo inquit. decet virginem ea puritate nitere qua ſub celo nulla maior nequit intelligi. Et ideo ſancta mater eccleſia canit de Maria dicēs. Que eſt iſta que progredit̄ quaſi aurora: pulchra ut luna: electa ut ſol. His uerbis cōcordat pſalm9 Dauid. In ſole poſuit tabernaculum ſuum: qui ſol fuit virgo & ip̄e ſc3 xp̄s tanq̄ ſponſus exiēs de thalamo ſuo. Et in canticis canticorum dicit̄. Tota pulchra es amica mea: & nulla macula eſt in te. Et ideo ſancta mater eccleſia dicit. Felix es ſacra virgo maria: & omni laude digniſſima. Quare autem Maria ſit omni laude digniſſima explicat̄ cauſa: quia ex te ortus eſt ſol iuſtitie chriſtus deus noſter.

Ordo ſeruandus in queſtione.

IN queſtione iſta ſeruauimus talem ordiñem.

Primo videbimus de originali iuſtitia p̄morum parentū

Secūdo videbimus de lege a dño p̄mis parētibus data.

Tertio videbimus de peccato primoꝝ parentū & eius cā.

Quarto videbim9 q̄ mala ſunt ſecuta ex tali peccato.

Quinto videbimus de peccato primoꝝ parentū: qd̄ trāſiuit ad omnes poſteros & deſcendentes ex lumbis Ade primi parentis noſtri.

Sexto videbimus qd ē peccatū originale ɔtractū ī nobis

Septio videbim9 ī q̄ ſubiecto fuit cōtractū tale peccatū

Octauo videbimus quot modis ſoluit̄ debitum.

Nono videbimus quot ſunt modi redemptionis.

Decimo videbimus: ꝙ tam ex parte dei q̄ ex parte virgi
nis fuit poſſibile ꝙ virgo ꝑſeruaret a peccato originali.
Vndecimo videbimus ꝙ hoc fuit conuenientiſſimum.
Duodecimo videbimus ꝙ virgo fuit in cōceptōe ſancta &
a pctō originali ꝑſeruata ex parte chriſti redēptoris noſtri.
Decimotertio hoc idem videbimus fuiſſe ex parte virginis.
Decimoquarto videbimus modum per quē virgo fuit li-
berata ne incurreret ſiue contraheret tale peccatum.
Decimoquinto videbimus cur virgo nō fuit liberata a pe
nis peccati ſi fuit liberata a peccato.
Decimoſexto videbimus in quibus differt conceptō chri
ſti a conceptione virginis Marie.
Vltimo ſoluemus argumenta ante oppoſitum q̄ſtionis ad
ducta: & ſic erit finis queſtionis adducte.

De originali iuſtitia primorum parentum.

Creauit itaq; deus hominem ad imaginem & ſimilitu
dinem ſuam omni gratia atq; rectitudine plenum ex
utraq; pte ſcz tam incorporea q̄ corporea pfectum. Intelle-
ctus hominis creatorē ſuū recte intelligebat volūtas eius ſe
quēs rationē rectā. Deum ſup om̄ia ardēti q̊dam deſiderio
affecta amabat ſenſus oēs tam interiores q̄ etiam exteriores
ita ordinati erāt: ut appetit9 eoꝝ tātum ad illoꝝ obiecta ſe
extēdebant: q̄tum a rōe recta & electōe uolūtatis ſequente
illam rationē rectam pmittebant. Ex quibus ſic in hoīe exi
ſtētibus reſultabat originalis iuſtitia primoꝝ parētum. Nā
cūcta anīalia plenā obedientiā homī pſtabāt ſenſus oēs recte
rōi ſubiecti erāt: volūtas ita bn̄ a deo inſtituta erat omī re-
ctitudīe plena creatorē ſuū amabat intellect9 recte deū fa-
ctorē atq; creatorē ſuū ītelligebat. Nā ut dic̄ Aureli9 aug:
Creauerat de9 rōnalē creaturā. ut ſūmū bonū intelligēt
intelligendo amaret: amando poſſideret: poſſidēdo frueret̄

De lege a domino primis parentibus data.

Quamuis hō plenus grā atq; rectitudīe a dn̄o creat9 eſ
ſet tn̄ oīpotēs deus regula infallibil' decreuit illi dare
legē. Nā cū vnumqdq; ens finitū. q̄uis in ſuo gn̄e ſiue ſpecie

perfectū ex ſe ſine ordine ad primū ens independēs atq̧ in
finitū regulari ex ſui nata nō poſſit. quia tale ens finitū eſt
ens per participationē. & omne tale reducit̄ ad ens ꝑ eſſen
tiā. Cuiuſmōi deus eſt. ideo illi a dn̄o data eſt lex. nō qdem
difficil̄ imo omniū facillima ut mediāte tali lege & eius ob
ſeruantia hō reḡlaret̄. ut poſſet mereri vitā eternā. Dixit
ergo dn̄s ṗmis parētibus. De arbore ſciētie boni & mali ne
comederitis. quacūq̧ hora enim comederitis morte morie
mini. Nā ṗmi parētes in paradiſo deliciaꝝ cōſtituti ſolūmō
fructus arboris vnius illis a dn̄o vetitus eſt. nō ꝙ fructus il
le tā excellēs at nobilis eſſet. ita ꝙ nobilior aut eo excellētiō
in ꝑadiſo deliciaꝝ inueniri nō poſſet. ſed ut hō illa ꝑua lege
a domino accepta atq̧ obſeruata vitā eternā mereri poſſet.
qd̄ ſi in tā ꝑua atq̧ infima re hō plenā obediētiā creatori ſuo
dare nolet: duplici moriret̄ morte ſcȝ tꝑali: q̄ aīa a corꝑe ſe
parat̄ & etn̄a qua dānati ꝯtinue moriunt̄ ꝓpt̄ amotionē infi
niti boni. Et ꝓpter afflictiones continue a demonibus atq̧
malis ſpiritibus illis datas.

De peccato primorum parentum.

ACcepta ergo lege a dn̄o/ diabolus humani gn̄is īimic9
ſil̄ans cām vetiti fructus ṗmis parētibus dixit. Cur ꝓ
cepit vobis deus ne comedatis ex omī ligno: cui rn̄dētes di
xerūt ne forte moriamur. Recordabant̄ ꝙ dn̄s ill̄ dixerat.
q̄cūq̧ hora comederitis morte moriemī. Quibus diabol9 di
xit. Neq̄q̧ moriemī/ ſcit enī deus ꝙ q̄cūq̧ hora comederitis
aperient̄ oculi veſtri: & eritis ſic dii ſciētes bonū & malum
Cūq̧ de verbis diaboli. Quia mouit ab illis cām mortis co
gitare cepiſſent fructū uetite arboris comederūt. Vn̄ dicit
ſac̄ ſcripta. Vidit ergo mł̄er ꝙ eſſȝ bonū ad veſcēdū deditq̧
viro ſuo q comedit: lege ergo illis a dn̄o data ab eis trāſgreſ
ſa amiſerūt grām omnē rectitudinē atq̧ originalē iuſtitiam
Tūc ceperūt ſentire aliā legē ī ſenſibꝫ ſuis repugnātē legi
mētis eoꝝ. Vn̄ Anſel. in li. Cur deus & hō inqt obedientia

primorum parentum iuſtitie debite nuditatis fuit cauſa.
Cauſa autem peccati huius fuit voluntas eorum praua. &
per voluntatem eorum fuit commiſſum tale peccatum. Nã
uoluntas per electõnem rectam meretur quia illa electio eſt
conformis rationi recte. Nam electio recta ſecundum Ari-
ſtotelem ſexto ethicorum. ſequitur rationem rectam. Cum
ergo primi parentes intelligerent fructum uetite arboris a
domino vetitum fuiſſe. per electionem rectam noluerunt eſ-
ſe conformes diuine voluntati: immo voluerunt eſſe diffor-
mes: & potius credere diabolo quam creatori ſuo. Vnde
Auguſtinus libro quartodecimo. de ciuitate dei capitulo
tredecimo inquit. loquendo de primis parentibus. In occul
to mali eſſe ceperunt: ut in apertam inobedientiam laberen-
tur non enim ad malum opus perueniretur. niſi precederet
mala voluntas. Voluntas ergo in primis parentibus fuit il-
la que primo peccauit. ex quo poſtea peruenerunt ad malũ
opus. Vnde dicit ſanctus Auguſtinus in eodem capitulo.
Si voluntas ſupple primorum parentum in amore ſuperio-
ris & immutabilis boni a quo illuſtrabatur: vt videret &
accendebatur. ut amaret ſtabilis permanſiſſet. Non inde ad
ſibi placendum induceretur. ut ex hac tenebreſceret atq; fri
geſceret. ut uel illa ſcilicet Eua uerum crederet dixiſſe ſer-
pentem. vel ille ſcilicet Adam dei mandato vxoris prepo-
neret voluntatem. Ex quibus apparet quod peccatum pri-
morum parentum formaliter fuit carentia iuſtitie debite in
illis amiſſe. Secundo apparet ꝙ peccatum eorum non fu-
it rebellio ſenſuum erga rationem. quia ſenſus nnnquam fu-
iſſent deordinati niſi primo fuiſſet deordinata volũtas: quia
ſicut primi parentes ſecundum rationem obedientiam de-
bitam deo preſtare noluerunt: ymmo facti ſunt rebelles cre
atori ſuo: ſic & ſenſus facti ſunt rebelles rationi: obedienti-
amq; debitam ei preſtare non potuerunt: talis ergo rebellio
ſenſuum in primis parẽtibus ſecuta eſt immediate poſt pec
catum ab eis commiſſum.

¶ Tertio apparet ꝙ peccatum eorum non fuit obligatio ad

penam duplicis mortis .quia talis obligatio orta eſt ex pec-
cato iam commiſſo.

¶ De malis ſecutis ex peccato primorum parentum.

FActi ergo ſunt filii ire ex tranſgreſſione legis & ami
ſerunt dei gratiam ac originalem iuſtitiam: incurre-
rűtq; duplicem mortem ſcilicet temporalem morteműq; eter
nam incurriſſent. niſi fuiſſet gratia & humanitas redempto
ris domini noſtri ieſu chriſti. Ex tali enim peccato omẽs ſen
ſus facti ſunt rebelles rationi. ſenſeruntq; aliam legem in ſen
ſibus eorum repugnantem legi mentis illorum. tunc caro ce
pit cõcupiſcere aduerſus ſpiritum. & ſpiritus aduerſus car
nem eiectiq; ſunt de paradiſo terreſtri: dictumq; eſt per do-
minum Ade. In ſudore vult9 tui veſceris pane tuo. Et Eue
dictum fuit. In dolore paries filios tuos. Vnde ſi non peccaſ
ſent ſm Auguſtinum libro tredecimo de ciuitate dei capitu
lo tertio. Fatendum eſt primos quidem homines ita inſtitu
tos fuiſſe. vt ſi non peccaſſent nullum experirentur genus
mortis ſed eoſdem enĩ primos peccatores ita fuiſſe mulcta-
tos ut etiam quicquid eorum ſtirpe eſſet exortum eadem
pena teneretur obnoxium.

¶ De peccato primorum parentum quod tranſiuit ad om-
nes poſteros.

SIcut gratia domini ac originalis iuſtitia primis paren
tibus a deo creatore ſuo dono data fuit. nullis eorum
meritis antecedentibus ipſiſq; bene cooperantibus in bonũ
illa tranſiuiſſet ad oẽs poſteros atq; deſcendẽtes ex lumbis
eius omneſq; filii gratie fuiſſemus. Sic & ipſis peccantibus
indignatio domini cecidit ſuper illos atq; ad omẽs poſteros
& deſcendentes ex lumbis eorum ſecundum legem tranſiuit
& illud quod fuit actuale peccatum in illis/per originem in
nobis dicitur originale. Nam ut dicit Anſelmus in lib. Cur
deus & homo. Inobedientia primorum parẽtum iuſtitie de
bite nuditatis fuit cauſa. per quam omnes ſumus filii ire.
Q̄ autem peccatum primorum parentum ſm legem com-
munẽ tranſiuerit ad oẽs poſteros ratiõibus & autoritatib9

comprobamus: quia quandocunq̧ aliquid datur aliquibus. ita quod per primos illud debet tranſire ad poſteros ablato illo a primis duobus aufertur illud ab omnibus aliis ſequentibus. Iuſtitia autem originalis ita data fuerat primis parentibus .q̄ ſi non peccaſſent: illa ad omnes poſteros tranſiuiſſ ergo eadem ab eis ablata propter peccatum eorum illa nō potuit tranſire ad omnes poſteros & deſcendentes ex lumbis eorum. Amplius ex lege filii ſeruorum ſerui ſunt. Cum autem primi parentes fuerunt ſerui propter peccatum. ergo omnes deſcendentes tali ſeruitute fuerunt affecti. Amplius originalis iuſtitia ipſis bene cooperātibus tranſiuiſſet ad omnes poſteros & deſcendentes ab eis. ergo ipſis male cooperantibus in illis fuit amiſſa: atq̧ in omnibus deſcendentibus ex lumbis eorum Autoritatibus hoc idem conformamus. Nam ſecundum Paulum apoſtolum. Omnes in Adam moriuntur. Et alibi Per vnum hominem mors intraret in mūdum: ex quo omnee peccauerunt. Et alibi. Sicut vnius ade peccatum regnauit in omnes in condemnationem. Et alibi Omnes in Adam peccauerunt. Et ſanctus Leo papa. Dominus noſter peccati mortiſq̧ deſtructor: ſicut nullum reatu liberum reperit: ſic liberandis omnibus venit. Et Dauid in pſalmo. Omnes declinauerunt: & ſimul inutiles facti ſunt Et iſaias. Omnes nos quaſi oues errauimus: vnuſquiſq̧ declinat in viam ſuam. Et Auguſtinus. Omnes nos in illo fuimus, quando ille vnus ſcilicet Adam omnes corrupit. Et idem Auguſtinus. Non eſt in filiis hominum quiſquam ſine peccato.

¶ Quid eſt peccatum originale cōtractum in nobis.

Videndum eſt a nobis in preſenti articulo: quid eſt peccatum originale in nobis contractum. Peccatum originale in nobis non eſt aliquis malus actus: ſicut quidam dixerunt. Nam malus actus in nobis ex mala electione voluntatis ſequitur. in paruulis autem non poteſt eſſe mala electio voluntatis neq̧ bona: quia ipſi non poſſunt exercere operationes anime intellectiue perfectas ſcilicet intellectus &

volūtatis ꝑ quas poſſit mereri & demereri. Amplius ſi pec
catum originale eſſet aliquis malus actus ſequeretur. quod
aliquis peccaret actualiter antequam exiret de uentre ma
tris ſue. probatur quia peccatum originale contrahitur quā
do vnitur anima intellectiua corpori ſuo organico phiſico.

Hoc autem quod deducitur: eſt impoſſibile. quia pueri in
ventre matris non vtuntur libero arbitrio. Amplius ſi pec
catum originale eſſet aliquis malus actus eſſet peccatum a
ctuale & non originale. Dicamus ſecundo ꝙ peccatum origi
nale in nobis non eſt aliquis malus habitus ut affirmarunt
nonnulli quia ex frequentatis actibus generatur habitus.
ſexto ethicorum. modo demonſtratum eſt ꝙ peccatum ori
ginale nō eſt aliquis malus actus quia talis in pueris eſſe nō
poteſt. ꝙ ſi mali actus non ſunt. mali habitus eſſe non poſ
ſunt. Nam remota cauſa remouetur effectus. Dicamus ter
tio quod peccatum originale in nobis non eſt rebellio ſenſu
um erga rationem: quia talis rebellio eſt ſequela peccati: &
non peccatum. Amplius talis repugnantia ſenſuum eſt. qa
pars ſuperior & ratōnalis & deordinata erga dominum. Di
camus quarto quod peccatum originale non eſt formaliter
obligatio ad penam damni: quia talis obligatio eſt ex aliquā
cauſa: talis autem cauſa non poteſt eſſe ipſamet obligatio: er
go eſt ex peccato: quia non ex virtute: nec ex aliena cauſa im
mediata. Ex quibus apparet ꝙ illa ratio quam fecit Fran
ciſcus Maronis in tertio ſententiarum in queſtione. vtrum
beata virgo Maria ſit in peccato concepta nihil ualet: quan
do vult probare ꝙ peccatum originale non ſit carentia ori
ginalis iuſtitie: qa ſi deus creaſſet Adam in puris naturali
bus habuiſſet illam carentiam originalis iuſtitie. & tamen
non habuiſſet peccatum. Dico primo ꝙ illa non eſt comple
ta diffinitio peccati originalis. peccatum eſt carentia origi
nalis iuſtitie. ſed ſūt plura alia. vt videt̄. neq; etiam eſt com
pleta diffinitō peccati actualis ſiue habitual' ade. niſi ponāt̄
multa alia. hic eſt ꝙ nō cōcludit̄. ibi nō eſt original' iuſtitiā
& ſubiectum eſt aptum natum ad illa: ergo ibi eſt peccatū

Secundo dico ꝙ ſi Adam non fuiſſet creatus in originali iu-
ſtitia: cum illa ſit donum & gratia ſupernaturalis. tunc non
diceretur habere carẽtiam illius in ſubiecto apto nato quia
priuatio dicitur dupliciter. Aut quando deperditur for-
ma in ſubiecto apto nato ad illam ut patet in ceco. Aut quã
do in nobis debet euenire aliquid & affertur medium ſicut
patet: quia ſi primi parentes non peccaſſent: habuiſſemus
originalem iuſtitiam. modo ſi deus non creaſſet Adam cum
originali iuſtitia nullo iſtorum modorum fuiſſemus priuati
¶ Dicamus quinto ꝙ peccatum originale non eſt appeti-
tus ſiue inclinatio. mediante qua anima deſiderat vniri cor-
pori infecto. quia cum talis appetitus ſit anime naturalis
competens ei per ſe: ab ipſa nunquam poſſet amoueri tale
peccatum per paſſionem domini noſtri ieſu chriſti niſi ani-
ma intellectiua deſtructa. ¶ Dicamus ſexto ꝙ peccatum ori
ginale non eſt formaliter vnio anime ad corpus quia ſi tale
ab homine amoueri deberet per paſſionem domini noſtri ie
ſu chriſti prius oporteret ꝙ anima diſſolueretur a corpore.
ſi peccatum formaliter eſſet vnio anime ad corpus. Ampliꝰ
vnio anime ad corpus eſt naturalis. & ex ea inquantum talis
nullum contrahitur peccatum. quia antequam primi paren-
tes peccaſſent in conceptione eorum anime ſue fuerunt con
iũcte corporibus ſuis ſine aliqua macula & peccato. ¶ Con
cludendo ergo diffinitionem peccati originalis in nobis ex-
iſtentis dicamus peccatum originale eſt carentia originalis
iuſtitie debite in primis parentibus amiſſe ex tranſgreſſio-
ne legis in nobis deriuata ex actuali peccato primorum obli
gans nos ad duplicem mortem ſcilicet temporalem & eter-
nam. & ad ceteras penas que talem carentiam ſequuntur.
¶ Iſta diffinitio declaratur a nobis per ſingulas particulas
eius. ¶ Primo dicitur peccatum originale. & in hoc di-
ſtinguitur a peccato actuali eſt carẽtia. ¶ Nam cũ peccatũ
non ſit de genere poſitiuorum: oportet quod diffiniatur per
carentiam: ſicut cetera priuatiua diffiniũtᷣ. Secũdo dicitᷣ
originalis iuſtitie: & in hoc explicatur cuius forme peccatũ

originale ſit p̄uatio. ¶ Dicit᷑ tertio loco debite. qa niſi eſſet
amiſſio iuſtitie debite non obligaremur ad duplicem penam
¶ Dicitur quarto in primis parentibus amiſſe ad excludē
dam iuſtitiam originalem in angelis malis amiſſam: quia ta
li iuſtitia non priuamur: ſed ea que fuit in primis parētibus
amiſſa. ¶ Dicitur quinto loco ex tranſgreſſione legis in no
bis deriuata: vt explicetur cauſa quare & nos. qui quamuis
non peccauimus actualiter. tamen quia fuimus ex lumbis
eius per tranſgreſſionem legis ab eis factam. etiam nos ami
ſimus talem iuſtitiam originalem debitam. ¶ Dicitur ſexto
ex actuali peccato primorum parentum. quia ut dcit Augu
ſtinus. Omnes in illo ſcilicet Adam fuimus quando ille vnꝰ
ſcilicet per peccatum actuale omnes corrupit. ¶ Dicitur
vltimo. obligamus nos & cetera. vt explicentur ea que ſūt
finis huius peccati: & quarum penarum ſit cauſa enim tale
peccatum.

¶ In quo ſubiecto contrahitur peccatum originale.

Quamuis ex ſuperioribus in precedenti articulo iā di-
ctis ſatis clare conſtare poſſet. quomodo contrahitur
peccatum originale in nobis. & in quo ſubiecto fuit talis ma
cula: tamen ad meliorem euidentiam dicendorum decreui
declarare iſta in proprio atq; determinato articulo. Contra
hitur ergo peccatum originale in nobis iſto modo. Nam a-
nima proprie eſt illa que eſt ſubiectum virtutis & vicii me-
diantibus potentiis eius. Nam anima que peccauerit ſecun-
dum eccleſiam ipſa morietur. Nam ſi primi parentes noſtri
non peccaſſent anima vniuſcuiuſq; noſtrum fuiſſet creata.
plena gratia cum omni rectitudine atq; originali iuſtitia v-
nitaq; corpori. omnes ſenſus rationi fuiſſent ſubiecti. ſicut
fuit. quando fuerunt create anime primorum parentū quā
do fuerunt ſuis corporibus vnite. Nunc vero propter pec-
catum eorum qui tranſgreſſi ſunt legem anima noſtra crea-
tur abſque gratia originali iuſtitia. atq; rectitudine vnitaq;

corpori illud dominium habere non poteſt ſuper corpore
quod habuiſſet ſi in gratia fuiſſet creata. Ideo quam primū
anima eſt vnita corpori ſuo alia lex eſt in illa: & alia in ſenſi-
bus corporis. nam caro pugnat aduerſus ſpiritum: & ſpiri-
tus pugnat aduerſus carnē: & alia lex eſt in ſenſibus diuer-
ſa a lege mētis nr̄e. Iſto ergo mō cōtrahit̄ tale peccatū in ta
liq; ſubiecto in aīaq; nr̄a ē tal̄ carētia rōe cuius aīe nos dici
mur ꝓuati. Nā ut dic̄ augu. li. de ci. dei. In occulto mali eſ-
ſe ceperūt: ut in aptā inobediētiam laberent̄. Nō enī ad ma-
lum opus peruenirent̄ niſi p̄cederet mala volūtas: p malā er-
go electionē volūtatis primoꝝ fuit amiſſa illa rectitudo que
erat in volūtate eoꝝ rōe cuius tenebant̄ ꝯformari voluntati
diuine. Volūtas ergo fuit illa: q̄ fuit ~~fuit~~ ꝓuata et inordina
ta p malā electionē. rōe cuius oēs ſenſus eoꝝ deordinati fuē
In nob̄ uero nō fuit aliq̄ mala electio volūtatis: qa nō pecca-
uimus actual̄r: ſed illo tāq; in radice. Fuit omne illud quod
ſecutū ē ex mala electōe volūtatis ꝑmoꝝ qa ſic̄ volūtas eorū
curua & ꝑua ex trāſgreſſiōe facta ē. Sic nos p peccatū eorū
creamur cū volūtate nō recta & ſine gratia. Et ſic in illis a-
miſſa rectitudine volūtatis ſue amiſerūt omnē rectitudinē
ſenſuū ſic & aīa nr̄a creata abſq; gratia & originali iuſtitia
cū vnit̄ corpi ſuo organico oēs ſenſus fiūt rebelles rōni. tene
murq; ad debitū duplicis mortis oēſq; paſſiōes q̄s habuerūt
ꝑmi parētes. & nos q ex lūbis eoꝝ fuimus hēmus. Ex qbus
ſic detminatis apparet error illoꝝ. q dixerūt ꝯcubitū inordi
natū viri cū muliere eſſe cām ꝯtractōis tal̄ peccati qa p talē
ꝯcubitū vniunt̄ ſpmata ex infecta carne ꝓgrediētia ex eiſq;
ſeminibus ſic vnitis generat̄ corpus infectū aīeq; vnitū anīa
ab eo corpe inficit̄. S; ſalua pace eoꝝ hoc nō videt̄ eſſe veꝝ
qa ſi aīa nr̄a crearet̄ plena gr̄a & originali iuſtitita queād-
modū fuerūt aīe ꝑmoꝝ parētum create. oēs modi cōcubitꝰ
nō eſſent cā talis deturpatōis anime qa cū anima noſtra in-
tellectiua nō ſit deducta de potētia materie. ſ; a deo imme-
diate creata ſpūalis nō pōt inſici a carne infecta. qa illa nō ē
ſuſceptibil̄ q̄litatū corpaliū āplꝰ ī illo ſub̄o ꝯtrabit̄ pecatū ī

nobis in quo fuit cõtractũ peccatũ ꝑmorũ parẽtum ex trãſ-
greſſiõe actuali ab eis facta: ſed tale peccatũ in ꝑmis parẽti
bus fuit in voluntate eoꝝ cõtractũ que potẽtia fundatur in
animabus ipſorum: ergo & in nobis tale pecatum fuit con-
tractum in voluntate & anima noſtra. Amplius anima pri
morum fuit illa: que per peccatum fuit priuata originali iu
ſtitia: originalis iuſtitia autẽ eſt bonũ anime & nõ corporis
qa exiſtẽte illa in aĩa nr̃a oẽs ſenſus obediũt rõni. Cũ autem
carẽtia talis originalis iuſtitie ſit ĩ anima in illa prius cõtra
hit tale peccatũ ꝙ ꝙ ſenſus fiãt rõni rebelles. Caro ergo in-
fecta nõ eſt illa q̃ ꝑuet animã tali originali iuſtitia ſed ẽ ĩ me
diate deus: q immediate creat illã animã Et qa id qđ anime
cõpetit ſeorſũ: & p ſe abſq; corpe nõ dicimus illi competere
iõ vnita corpi dicim9 tale ſuppoſitũ cõtraxiſſe peccatũ ori-
ginale. Nã quẽadmodũ dicit Ariſto. i. de aĩa. Si qs dixerit
animã intelligẽ ẽ ſic ſi qs dixerit eã texẽ & filare: & tñ ani-
ma intellectiua eſt illa p quã hõ ĩtelligit & ſapit: dicẽte Ari
ſto. in iii. de anĩa: de pte aũt aĩe: q̃ intellect9 cognoſcit & ſa
pit: tñ qa opatões ſunt ſuppoſitoꝝ i. meth. nõ dicimus anĩaʒ
intelligẽ ſ̃m hoĩeʒ ſic & ĩ aĩa intellectĩa ꝙuis ĩ illa ſit ꝑpe ca
rẽtia original̃ iuſtitie debite: tñ nõ dicimus animã cõtraxiſ-
ſe tale peccatũ: ſed hominẽ: mediũ aũt p qđ ɔtrahit̃ tale pec
catũ eſt cõcubitus viri & mulieris: eſt tñ remotũ mediũ &
cauſa ſine q̃ nõ. Mediũ aũt ꝓpinquũ eſt ex vniõe aĩe intelle
ctiue cũ corpe ſuo organico. ¶ Secũdo apparet error illoꝝ
q dixerũt peccatũ originale cõtrahit̃ in aĩa ex inclinatõe ei9
ad corpus infectũ: & cũ delectat̃ cum corpe. Sed ſalua pace
eorum hoc nõ eſt uerum: quia talis appetitus aut inclinatio
aĩe ad corpus infectũ: aut p̃cedit cognitionẽ intellectus: &
electionẽ volũtatis aut ſubſequit̃. nõ ꝑmum qa cũ talis appe
titus ſit aĩe natalis: neq; ab aĩa poſſit remoueri p aliquã po-
tẽtiam: cũ ille ſit anĩe natalis & ꝓprius ſequeret̃ ꝙ peccatũ
originale nũꝙ poſſet remoueri ab anima neq; eſt dicẽdũ ſ̃m
quia illud eſt peccatũ actuale & non originale.

¶ Quod modis ſoluitur debitũ ex aliqua cauſa cõtractum.

HIs viſis atq̧ determinatis ad maiorem euidētiā dicē-
dorum decreui in iſto articulo notare: quot modis di
mittit̄ debitum ex aliq̄ cauſa contractum. Prim9 ergo mo
dus quo dimittit̄ debitū ē per cauſe ceſſationē: vt quando
filii remanent poſt mortē ſuorū parentum abſq̧ bonis pr̄nis
non tenent̄ ad debita pr̄is: quia ceſſauit ille: qui fuit cā talis
debiti: & in bonis eius non remāſit quicquā. Iſto modo non
fuit ſolutum debitū cōtractum in ꝑmis parentbꝫ ipſis mori
entibus: & etiā nr̄m in morte noſtra quia q̄uis mortui ſunt
& etiā nos cōtinue morimur: tamen lex domini non ſolū ad
impletur ex morte temporali: ſed debet adimpleri etiā quo
ad mortem ſempiternā: & quia aīe eorū poſt mortē adhuc
remāſerunt. At dices quō aīa hūana tenet̄ ad mortē ſempi
ternam: cum ipa ſit īmortalis neq̧ vnq̧ moriatur: dicimus
quēadmodū dicit Aug. li. xiii. de. ci. dei. c. ii. Quāuis aīa
humana veraciter īmortalis phibeat̄ tn̄ q̄dā etiā ipa mortē
ſuam: & paulopoſt declarādo que ſit iſta mors anime dicen-
do. Mors igit̄ anime fit cum deſerit eā deus. ſicut corp9 cū
deſerit̄ ab anima ſupple mors eius fit. Ad ꝓpoſitum rede
untes dicim9 ꝙ debitum noſtrū non fuit ſolutum ꝑ mortem
ꝑmorum parentū: quia cauſa talis debiti eſt carentia origi-
nalis iuſticie debite: que carentia in cōcepcione noſtra ɔtra
hitur ꝓpter defectum ꝑmoꝝ parentū: quia vt dicit Augu.
Omnes in illo fuimus: qn̄ ille vnus ſcilicet adam omnes cor
rupit. Secundo modo dimittit̄ debitū per debiti ſatiſfactōꝫ
iſto mō nō fuit ſolutū debitū ꝑmorū pentū & noſtꝝ: qa cul
pa eoꝝ in nobis ɔtracta obiectiue fuit infinita circa obiectū
infinitū: quia deo diſplicuerūt ꝑmi parentes: & nos cū illis
Modo ꝑ nullū finitū poteſt auferri culpa obiectiue infini-
ta. Amplius ſm̄ Paulū nō ſūt cōdigne paſſiones huius ſecu
li ad futurā gloriaꝫ niſi mediante gratia domini qua ablata
nulla operatio hūana talis ac tanta eſſe poteſt ꝙ illa poſſit
eſſe ſufficiens nō dico ſolū ad ſatiſfaciendū ꝓpter debitum
ɔtractū. Sed etiā ſi nullū fuiſſet ɔtractū debitū: ipa adhuc
nō eſſet ſufficiens ad futurā gloriā neq̧ de ɔdigno vt patet

neq; etiã de ꝯgruo niſi eſſet gr̃a dñi nr̃i ieſu xp̄i. Tertio mõ
poteſt dimitti debitũ ꝑ debiti donacõ3 factã ab aliquo pro
nobis ſatiſfaciente iſto mõ fuit donatũ debitũ ꝯtractum ex
pc̄c̄o pmoꝝ ꝑentũ nobis ꝑ ieſũ xp̄3 redẽptorẽ nr̃m q ĩ ligno
crucis pepẽdit: atq; ꝑ nobis ſatiſfecit: mortẽq; nr̃a3 morien
do deſtruxit. vñ ſc̄m Iſaiã ꝓphetã uere lãguores noſtros ipſe
tulit. ¶ Quot ſunt modi redemptionis.

Nunc cõueniens eſt vt videamus in p̄nti articulo quot
ſũt modi redemptionis. Primus ergo mod9 redẽpcõ
nis eſt qñ quis redimit̃ poſtq; lepſus ẽ in pc̄c̄o mortali actua
li. Iſto mõ fuerũt redẽpti p̄mi ꝑentes nr̃i per paſſionẽ dñi
nr̃i ieſu xp̄i. Secũdus mod9 redẽptionis ẽ qñ quis redimi
tur poſtq; lapſus ẽ in pc̄c̄o veniali. Iſto mõ redimũt̃ viri per
fecti: q per gratiã dei ſubleuant̃ poſt venialem omiſſionem.
Terti9 modus redẽptionis ẽ qñ qs redimit̃: & in gr̃a ꝯfir-
mat̃: ne ampli9 in peccato mortali labat̃. Iſto mõ redẽpti fu
erũt apoſtoli in gracia cõfirmati poſt aduentum ſpũſſancti
Et iõ ampli9 nũq; mortaliter peccauerũt. Quart9 modus
redẽptionis ẽ qñ qs redimit̃ mediante baptiſmo in virtute
paſſionis dñi. Iſto mõ redimunt̃ ꝑuuli q baptizant̃ & aliqui
efficiunt̃ xp̄iani. Quint9 modus redẽptionis ẽ qñ qs redi
mit̃ in virtute paſſionis dñi: & in vtero mr̄is ſc̄ificat̃ poſtq;
in originali peccato ceciderũt. Iſto mõ fuerũt redẽpti. Hie
remias & Iohãnes baptiſta fuerũt ſc̄ificati in vtero matris
poſtq; ceciderũt in peccato originali Sextus mod9 redẽp
cionis ꝑfectiſſimus ẽ quãdo aliqua creatura futura: que ex
ſui natura ẽ in potentia cõtrahẽdi originale peccatũ: & do
minus deus ex ſua infinita miſericordia in virtute paſſionis
ieſu xp̄i illã ꝑſeruat: ne incurrat tale peccatũ originale crean
do animã intellectiuã eius plenã gracie: & infundẽdo illam
animã corꝑi organico phiſico in vtero matris formata. Iſto
mõ fuit redẽpta glorioſiſſima virgo Maria iheſu xp̄i matẽ
vnde ſc̄m ſapientiã ſalomonis in. c. illo qd̄ ſic incipit. Mulie
rem fortẽ qs inueniet. Dicit. Multe filie cõgregauerũt di
uicias tu uõ. ſ. Maria ſuꝑgreſſa es omnes. Et ideo Hiero.

de Maria dixit. Tociꝰ grẽ q̃ in xp̃o eſt in maria venit pleni
tudo. Et Aug. dixit. oĩbꝫ graciis fecũdata: oĩ ſcitate ĩ vte
ro mr̃is ĩpleta. Hoc aũt qđ diciꝰ ĩ ſequẽtibꝫ meliꝰ apparebit

¶ Q2 fuit poſſibile tam ex parte dei: q̄ꝫ ex parte virginis ꝙ
virgo preſerueretur a peccato originali.

TEmpus nunc expoſtulat poſtq̄ꝫ determinauimꝰ bre
ui ſermone ea q̃ ſũt ãñcedẽcia ad materiã iſtã: vt vi
deamꝰ ea q̃ ſũt ad ꝓpoſitũ determinãda. Et p̃mo videre de
creuimꝰ in iſto articulo vtꝝ fuerit poſſibile deo ſtãte pc̃co
p̃moꝝ pentũ p̃ſeruare virginẽ ne incurreret pc̃m origina
le & ad oſtendẽdã hãc poſſibilitatẽ adducemꝰ multas rõ̃es
efficaciſſimas. Prima ergo rõ talis eſt: illud ẽ poſſibile deo
reſpectu creature qđ nõ implicat ↄtradictionẽ: neqꝫ ex pte
dei: neqꝫ ex pte creature. Iſta pꝫ qa ſm theologos: qa deus
põt facẽ quicquid nõ implicat ↄtradictionẽ: ſ ꝙ virgo ĩ cõ
cepcõe ꝓduceret̃ ſancta nõ ĩplicat ↄtradictionẽ: neqꝫ ex pte
dei: neqꝫ ex pte virginis. ergo hoc fuit poſſibile deo ꝓducẽ
virginẽ in cõcepcõe ſanctã. minor ꝓbat̃: qa poſt Ade pecca
tum hoc fuit factũ in cõcepcõe xp̃i. ergo etiã poterat fieri
in virgine. Amplius ſi Ade peccatũ haberet remouere hãc
poſſibilitatẽ ſequeret̃ ꝙ poſſet oĩpotẽtẽ deũ pturbare maxi
me de futuro. Et ſi dicat̃ ꝙ aliud ẽ loqui de xp̃o q non fuit
cõceptus aut ꝓductus ex cõiunctione ſeminũ: & aliud ẽ lo
qui de virgine: cuius corpus ex cõiunctione ſeminũ viri &
mulieris. Sed iſta rñſio nihil valet: quia vt dicit Iob. Intuẽs
incarnacõnẽ verbi in vtero Marie dixit de illa. Quis poteſt
facere mũdũ. ſ. indiuiduũ de ĩmũdo cõceptũ ſemine. Nõne
tu: qui ſolus es ſcilicet deꝰ. Ad oñdendũ ꝙ ſi qua creatura
p cõiunctionẽ ſeminũ ĩmundoꝝ cõciperet̃ in matrice mulie
ris adhuc eſſet poſſibile deo ꝓducere animã intellectiuã eiꝰ
plenã grẽ: & infundere illã corpori organico mũdato p po
tentiã dei anteq̄ꝫ introduceret̃ aĩa intellectiua in illo: & iſto
mõ creata illa eſſet in cõcepcõe mũda. Confirmat̃ qa pc̃m
ade nõ potuit diuinũ pturbare cõſilium ſm aug. quaſi quod
deꝰ ſtatueret illũ mutare ↄpulerit. Secũda rõ oĩs aptitudo

que ineſt alicui natura immediate pt̃ educi de potencia ad actũ p potenciam dei. ꝓbat̃ qa deus eſt omnipotens: & qc-quid poteſt in genere cauſe efficientis & finalis facere me-diãte cã ſecũda pt̃ facẽ ſine illa. Sed anima intellectiua que ĩmediate ꝓducit̃ a deo h3 aptitudinẽ ad grãm ſuſcipienda3 ergo ĩmediate põt educi de potẽcia ad actũ p potenciã dei. Q2 ſi ſic eſt in aliq̃ inſtanti ſm poſſibilitatẽ non poterit eſſe ſub oppoſito grẽ. Confirmat̃ ſicut deus creauit aĩam intel-lectiuã ṗmi pentis nullis añcedẽtibꝫ meritis plenam grẽ & originalis iuſticie ſic ñ obſtãte peccato ṗmoꝝ pentũ potuit creare aĩam virginis quã cognoſcebat futurã eius matrem in grã. Tercia rõ poſſibile eſt alicui creature pͥ̃ſuare aliquẽ ne in ſeruitute cadat ſtãte ſeruitute ſuoꝝ pentũ. ergo mul-to magis eſt poſſibile deo pͥ̃ſeruare virginẽ ne in pcc̃o ori-ginali cadat ſtãte pcc̃o ṗmorũ pentũ. ↄñа patet: qa creatu-ra eſt ens p participacionẽ de9 vero ẽ ens p eſſenciã. & qc-quid agit creat̃a agit in virtute dei: q eſt prima cã infinita añs ꝓbat̃: qa ſm legẽ filii ſeruoꝝ ſũt ſerui: & tñ eſt in facul-tate dñi facẽ liberꝝ ṗmum filiũ: q ex ſeruis debet naſci añq̃ incurrat ſeruitutẽ. Exempli grã: ſi aliqs dñs duoꝝ ſeruorũ ita ordinaret volo q ṗm9 fili9: q ex talibꝫ ſuis dẽt naſci ſit liber: tũc ille q naſceret̃ liber eſſet: & tñ nullã ĩcurriſſet ſer-uitutẽ añ libertatẽ ſuã: eo q fuit pͥ̃ſeruatus ex mera libera volũtatis dñi ſui: nõ obſtante ſeruitute parẽtũ ſuoꝝ. Quar-ta rõ legiſlator ĩſtituẽs legẽ ex mera & libera volũtate ei9 nulla neceſſitate coact9 põt excipe quẽ vult a tali lege. Sed deus dedit legẽ ṗmis pentibꝫ ex libera volũtate eius. ergo põt excipe quã creaturã vult a tali lege. Q2 ſi ſic eſt potuit pͥ̃ſeruare virginẽ ne in tali pcc̃o caderet nõ obſtãte trãſgreſ-ſione legis facta p ṗmos pentes. Cõfirmat̃: qa ſicut de9 de-dit legẽ: ita põt illã ſuſpẽdẽ: reſpcũ cui9 ipe vult: qa cũ ipe ſit oĩpotẽs & liber ita põt ſuſpẽdẽ actionẽ cui9cũq̃. Ex his oĩbꝫ ſatis clare cõſtat deo oĩpotẽti fuiſſe poſſibile pͥ̃ſeruare virginem mariam ne in peccato originali cadẽt ñ obſtante peccato primorum parentum.

¶ Q nō ſolū fuit poſſibile verum etiam fuit conueniens ꝙ virgo ꝑſeruaretur a peccato originali.

NOn ſolum ſufficit nobis demōſtraſſe fuiſſe poſſibile deo ꝑſeruare virginē ne in pccō originali cadēt: ꝗ̄tū etiā nobis neceſſariū eſſe videt̄ demōſtrare hoc fuiſſe ꝯueniens In pn̄ti aūt articlo intēdo formare octo excellētiſſimas rōes ad oñdendū talē ꝯueientiā qbꝫ iudicō nr̄o ulla pt̄ afferri ꝯueniēs rn̄ſio. Prima rō ſumit̄ ex pᵗ xp̄i: cui ab eterno datū ē redimere gen9 hūanū: qđ perire debebat ex pccō. Redempcō nat̄e hūane ab eterno data ē vnigenito filio dei ēgo ꝯueniētiſſimū fuit ſi debebat fieri caro ī vtero virginis marie dare illi matrē oīo a pccīs mūdā: vt demundiſſima mr̄e mūdiſſim9 naſceret̄ fili9. añs ꝓbat̄: qa ab eterno ꝑſciebat̄ a deo Adā peccaturū: & ſicut ꝑſciebat̄ ipm peccaturū decretum ē in mente diuina ab eterno dare modū mediāte vēbo ſuo: qđ debebat fieri caro: vt mediāte paſſione ei9 gn̄9 hūanū qđ debebat ꝑire: poſſet etiā redimi Q aūt hoc ſit verū auctoritate aurelii aug. li. xii. de. ci. dei. c. xxii. cōprobam9 Hec. n. ſūt verba ſua. Nec ignorabat de9 hīem pccatuꝝ: & in eodē caplo paucis intpoſitis verbis inqt Preuidebat etiā de9 gr̄a ſua populū purū in adopcōnē vocādū remiſſiſqꝫ peccatis iuſtificatū ſpūſancto: ſci ſqꝫ angelis in eterna pace ſociandū. ꝯn̄a ꝓbat̄ p Aug. in li. ſmonū ſuorū ſermone. xliii. de natiuitate dn̄i dicentē. Sicut in celo hūit pr̄em īmortalem & eternū: ſic & in terra habuit mr̄em omni corrupcōe carētez. Igit̄ in celo q̄lis eſt pater talis ē fili9: ſic & in terra: q̄lis eſt mr̄: talis ſm carnē eſt filius. Iſta auctoritas ē tāte virtutis ꝙ nō ſolū ꝓbat ꝯuenientiā: verū etiā ꝓbat ipaꝫ de facto in pccō originali nō fuiſſe ꝯceptā: vt videbit̄ meli9 in ſequētibꝫ. Confirmat̄ hec rō: qa ſi hoc n̄ fuiſſet ꝯueniēs: aut ēgo hoc fuiſſꝫ ex pte xp̄i: aut ex pte virgīs Marie nō ē dicēdū pmū qa cū xp̄s ſit dei fili9: n̄ ſolū hoc illi ꝯueīt immo maiora illi ꝯueniūt. Si vero dicat̄ ſm. ſ. nō fuiſſe ꝯueniēs ex pte virgīs aut ēgo hoc n̄ eſſꝫ ꝯueniēs virgini: ꝗ̄tū virgo abſolute n̄ comparando ipam ad xp̄m aut ꝯpando virginē ad xp̄m. Si

primum hoc nihil eſt: quia ſaltē ꝓpter ſm̄ hoc erat ꝯuenien
tiſſimum. probatur. qa dicit̄ ab eccleſia Felix es ſacra virgo
maria: & omni laude digniſſima. Et reddit cauſam eccleſia
ſticā quare virgo eſt omni laude digniſſima: non ꝙ abſolute
quia nunq̄ vlli creature pure ſancte talia verba attributa
ſunt. Sed hoc Marie dictum eſt quia fuit mater chriſti &
ideo intulit eccleſia: quia ex te ortus eſt ſoliuſticie chriſtus
deus noſter. ¶ Secunda ratio ſumitur ex parte excellentie
chriſti: illud quod denotat excellentiam in chriſto non repu
gnans ſibi reſpectu ſue redemptionis eſt ponendum conue-
nientiſſimum in illo: ſed ponere virginem eius matrem fu
iſſe preſeruatam ne peccatū incurreret in virtute paſſionis
denotat excellentiam in eo reſpectu ſue originis: neq̄ repu
gnat redemptioni eius quia talis preſeruatio eſt redempcō
nobiliſſima ergo hoc debet poni in nat̄a eſſe cōuenientiſſi-
mum reſpectu chriſti & matris eius. ¶ Tertia ratio ſumi-
tur ex parte perfectiſſime redemptionis. Sextus modus
redemptionis in nono articulo a nobis aſſignatus eſt poſſi-
bilis cōueniens & perfectiſſimus inter omnes alios: qui mo
dus eſt ꝙ aliqua creatura preſeruata in virtute paſſionis
domini ne incurrat peccatum quod incurriſſet ſi ex ſe fuiſ-
ſet permiſſa incurrere. Cum ergo iſte modus ſit poſſibilis
conueniens & perfectus inter omnes reſpectu alicuius cre
ature quero vtrum aliqua creatura tali modo fuit redemp
ta: vel non: ſi non contra. aut ergo fuit defectus iſte ex par
te chriſti: quia talem creaturam tali modo perfectiſſimo re
dimere noluit: aut ſi potuit talis creatura non meruit. Nō
eſt dicendum primum: quia fuit demonſtratum in precedē
ti articulo fuiſſe poſſibile deo preſeruare virginē. Si dicat̄
ſm̄. aut ergo qa talis creat̄a nō meruit de ꝯdigno aut qa nō
meruit de ꝯgruo: nō eſt dicendū primū: quia chriſtus nō fu
iſſet pfectiſſimus redemptor: quia quāuis de cōdigno mul-
ta nō dentur creaturis tamen ad oſtendendā perfectionem
dei: deus dat multa creaturis: q de cōdigno nō darent̄ illis.
ſi dicat̄ ꝙ creat̄a de ꝯgruo nō meruit talē modū redēpcōis,

Cõtra creatᷓa maiorẽ meruit de cõgruo. ergo potuit etiã me
reri hũc modũ redẽpcõis. ꝯña pȝ. & añs ꝓbatᷓ qa virgo Ma
ria de cõgruo meruit eſſe mater dei: q pfectio maior ẽ q̄ ꝙ
fuerit redẽpta Sexto mõ redẽpcõis: dicẽdũ eſt ergo vltim
mẽbrũ: ꝙ aliq̄ creatᷓa de cõgruo fuit redẽpta. Sexto & per
fectiſſimo mõ redẽpcõis: talis aũt creatᷓa fuit glorioſiſſima
virgo Maria ¶ Quarta rõ ſũmitᷓ ex pte pfectiſſime recõci-
liacõis: pfectiſſim9 cõciliator cui datũ eſt redimẽ natᷓaȝ hũa
nã. q pierat ex pcc̄o dẽt eã recõciliare deo ſm pfectiſſimũ
recõciliacõis modũ: ſi ñ ſecũdũ oĩa indiuidua: ſaltẽ ſm vnũ
Iſta patet: qa aliᷓt nõ eſſet pfectiſſim9 recõciliator: ſ ſic ẽ ꝙ
xp̄s fuit pfectiſſim9 rcõciliator. ergo debuit rcõciliare crea
turã hũanã deo ſm pfectiſſimũ recõciliacõis modũ: ſaltẽ ſȝ
vnũ indiuiduũ: ſi nõ ſm omnẽ maior declaratᷓ qa dato oppoſi
to: aut hoc eſſet ex defectu potẽcie: & hoc nõ: vt fuit ĩ p̄ce
dẽti articulo demõſtratũ: aut aduẽſus ſapiẽcie leges: & hoc
nõ: qa prudẽcia ẽ ꝓuidẽtia de futuris ex memoria p̄terito-
rũ. Cũ atᷓ in verbo dei fuerit maxĩa prudẽtia añq̄ virgo ma
ria ꝯciperetᷓ potuit ex tali ꝓuidẽtia p̄ſuare ipaȝ ne peccatũ
originale in cõcepcõe cõtraheret: neq̄ hoc fuit cõtra moris
leges: qa dr̄ ab eccleſia. honora p̄rem tuũ & mr̄em tuã: qui
maledixerit pr̄i aut mr̄i morte moriatᷓ. ſm ergo hãc legem
fuit ꝯueniẽs ꝙ verbũ diuinũ: qđ debebat fieret caro ĩ vtero
virginis Marie: illã p̄ſuaret ac veneraretᷓ q̄ veneracõe ipm
verbũ diuinũ & venerabatᷓ ¶ Quĩta rõ q̄ñcũq̄ aliqs alteri ini
micatᷓ ꝓ recõciliacõe inter eos fiẽda nõ ꝯueiᷓt aſſumẽ tertiũ
niſi ſit ille vtrorũq̄ amic9: ſ ſic ẽ ꝙ virgo Maria fuit electa
a deo: vt ea mediãte verbũ fieret caro ꝓ recõciliãda natura
hũana: q̄ p pcc̄ȝ deo fuerat facta inimica. ergo virgo Maria
nõ fuit electa in cõcepcõe inimica: ſ amica qđ ſi ſic eſt. virgo
in pcc̄o originali nõ fuit ꝯcepta. Cõfirmatᷓ: qa nõ aſſumitur
aliqs ꝓ medio intᷓ aliquos: in quo ſit illud p qđ facta ẽ ĩimi
citia intᷓ illos: qa illud ñ ẽ ꝯueniẽs mediũ: ſ ſic ẽ ꝙ virgo ma
ria fuit electa pro medio inter deũ & creaturã humanaȝ vt
tale verbum in ea fieret caro ergo Maria non habuit illud

per quod facta eſt inimicicia inter deum & hominem cum
autem pccm originale fuit cauſa talis inimicitie: ſeqt̃ ꝙ vir
go maria illud nũꝗ ↄtraxit ↄuenient̃ fuit electa: aliter nõ fu
iſſet cõuenientia electionis ¶ Sexta rõ op9 redẽptionis fuit
maius ꝗ opus creationis. ergo conueniens fuit & ẽ maiora
fieri: & eq̃lia in ope redẽpcõis ſicut in ope creacõis: ſ; ĩ ope
creacõis na᷑a hũana fuit creata mũda: & in gr̃a nullis ãnce-
dẽtib9 meritis. ergo multo magis per paſſionẽ dñi nr̃i ieſu
xp̃i in ei9 virtute fuit cõueniẽs ꝑſuare totã naturã hũanaꝫ
in aliqua creatura pura hũana: ne talis peccatũ originale cõ
traheret in cõcepcõe. Talis aũt crea᷑a fuit virgo maria: qa
ipſa quãtũ ad redẽptionẽ paſſiuã fuit ꝑfectiſſime redempta
Q9 autem opus redempcõis ſit maius opere creacionis pro
batur: quia per opus redemptionis verbum caro factum ẽ
deus homo factus eſt. Maria mater dei facta eſt ſuꝑ omnes
creaturas: tã corporales ꝗ ſpirituales exaltata. Exaltatur
enĩ ſancta dei genitrix ſuꝑ choros ãgeloꝝ ad celeſtia regna
ſm eccleſiã: in opere aũt creacõis tanta ac talia facta nõ fue
runt equalia aut maiora his: ĩmo multi philoſophorũ ponũt
op9 creacionis eſſe naturale nõ ſolum deo verũetiã in crea-
turã ¶ Septima rõ ſicut nullis antecedentib9 meritis fuit ↄue
niens deo creare adam & euam in cõcepcione ſanctos. ergo
multo magis per merita paſſionis domini noſtri ieſu criſti
fuit cõueniens: ꝙ ieſu xp̃i mater ꝑſeruaret̃: ne in concepcio
ne contraheret peccatum originale: probo cõſequẽtiã: quia
peccatum Ade non habet remouere hanc cõuenientiam in
ieſu criſtõ matre: quia ſm Augu. Maria ieſu criſti mater
electa eſt a deo: & ſuper omnes creaturas ꝑelecta: omnibus
graciis fecundata: omni ſanctitate in vtero matris repleta.
¶ Octaua rõ ↄueniẽs ẽ xp̃i originẽ eſſe tãte ꝑfecc̃õis atꝗ dig
nitatis ſic̃ fuit origo ade Sꝫ ſi virgo fuiſſꝫ ĩ pcc̃o ↄcepta ori
go xp̃i q̃tũ ad hoc ſeculum fuiſſet minoris perfectionis &
diuinitatis ꝗ origo Ade. ergo non eſt conueniens ponere
virginem in peccato originali fuiſſe conceptam. Maior hu-
ius racionis patet: minor autem probatur: quia ſi virgo

in peccato originali fuiſſet cōcepta quantūcūq̄ mūdata xp̄s fuiſſet de terra: q aliquādo fuiſſet aliq̄bus maculis abſterſa Adam vero nō ſic q de terra nō fuit vnq̄ aliq̄bus maculis deturpat9: & in hoc origo xp̄i fuiſſet deterior origine ipſius Ade mundiſſime. ¶ Cū aūt hoc eſſe nō poſſit de facto ſequit̄ nō fuiſſe cōueniens virginē ī pc̄cō originali fuiſſe cōceptam

¶ Q virgo in cōcepcione fuit ſcā atq̄ ſine peccato originali concepta per raciones ſumptas ex parte chriſti.

Poſtq̄ demōſtratū fuit a nobis fuiſſe cōueniēs q̄ virgo in peccato originali nō eſſet cōcepta: nunc in p̄n̄ti articulo cōueniēcia iā demōſtrata intendo demōſtrare hoc ita fuiſſe: & hoc p rōnes ſūptas ex p̄te xp̄i redēptoris n̄r̄i. Prima rō ſi xp̄s redēptor noſter in originali iuſticia fuit cōcept9. ergo virgo maria ex qua natus ē in peccato originali nō fuit cōcepta. an̄s notū: & ɔn̄a p̄bat̄ qa originalis iuſticia alicuius nō patit̄ ip̄m fuiſſe de terra q̄ aliquādo aliquib9 maculis fuerit deturpata: & p̄ſertim originalis iuſticia ipſius xp̄i. ¶ Confirmat̄ nō minoris perfectionis fuit originalis iuſticia ipſius chriſti quātū ad ſubſtāciā & circumſtācias: q̄ illa originalis iuſticia q̄ fuit in Adam & in Eua. Iſta de ſe ē manifeſta: ſed iuſticia originalis q̄ fuit in adam & in eua quātū ad ſubſtantiā fuit perfecta: & quātū ad circūſtātias: qa cum illa fuit cōcepcio Ade & Eue ſine aliqua macula quantum ad originem animarum ſuarum: que fuerunt ſine aliq̄ macula create: & quantū ad originē corporum ſuorū: que fuerunt creata & aſſumpta de terra munda: nullis vnq̄ maculis deturpata ſicut fuit corpus Ade & corp9 Eue: quod fuit aſſumptū de latere ade quod fuit mundum nullis vnq̄ maculis deturpatum ergo multo magis fuit perfecta originalis iuſticia chriſti: tam ad ſubſtantiam: q̄ ad circumſtancias anime eius que fuit vnita verbo & corporis ſui qd̄ fuit aſſumptum de virgine nullis vnq̄ maculis deturpatum. ¶ Secunda ratio. nihil quod denotet ignominiam in chriſto eſt ponēdū in eo. Sed ſi poneret̄ q̄ virgo fuit ɔcepta in pc̄cō originali poneret̄ ignomīa in xp̄o q̄tū ad originē eius, ergo

hoc non eſt ponendum in natura ſcilicet ꝙ mater eius fue-
rit in peccato originali cõcepta. Añs hui9 rõnis patet ꝑ ma
iori: minor aũt ꝓbat̃. qa exponere ignominiã in xp̄o: ꝙ fue
rit de matre: q̃ aliqñ fuerit peccatrix: & maxĩe qa de p̄teri
to nulla potentia ſeu ſapientia pt̃ ſe extendi: ꝙ aũt p̄terita
nõ ſint p̄terita per nullã potentiã aut ſapientiã pt̃ fieri ipaꝫ
nõ fuiſſe: neq̧ vnq̃ ſtat9 pcc̄i p aliquã potentiã ita mũdari
poteſt: vt ip̄e ſit eq̄lis ſtatui innocẽtie. ¶ Tertia rõ aſſumo
auctoritatẽ Auguſtini in libro de g̃ra & libero arbitrio di-
centis. Propter honorẽ dñi cũ de peccatis agimus nullã de
beata virgine volo facẽ q̄ſtionẽ. Quero de quib9 peccatis lo
quat̃ ibi auguſti. aut ergo locut9 eſt de peccatis venialibus
tãtũ aut de peccatis mortalib9 tãtũ: aut de peccatis veniali
bus & mortalib9 ſimul. Si dicat̃ p̄mũ. cõtra ſi propter hono
rem domini virgo fuit liberata a peccatis venialibus: mul-
to magis fuit liberata a peccatis mortalibus ne incurreret
illa: probatur quia per peccatum mortale creatura efficit̃
deo inimica & non per peccatum veniale. Si dicatur ſecũdo
aut ergo locutus eſt de peccato actuali mortali. aut loquit̃
de peccato mortali originali. Si dicatur primum ita ꝙ Au
guſtinus locutus ſit de peccatis actualibus mortalibus: & ñ
de peccato originali. Contra peccatum originale eſt maxi-
mum peccatum & eſt mortale: quia omnis creatura que in
tali concipitur peccato eſt in concepcione deo inimica. ergo
ſi propter honorẽ domini virgo fuit liberata a peccatis mor
talibus actualibus que fuerunt in poteſtate voluntatis eius
ergo multo magis fuit preſeruata propter honorem domi-
ni ne incurreret peccatum originale: q̇d non erat in poteſta
te voluntatis ſue: quia nõ eſt honor domini ꝙ mater ei9 fue
rit in concepcione maledicta. Relinquitur ergo vltimũ mẽ
brum, ꝙ aug. ſit locutus de omnibus peccatis ſimul. Quar
ta ratio ſumpta ex eiſdem verbis aug. propter honorem do-
mini etc̃. Honor ieſu chriſti eſt vt omnino ſit immaculatus
de omnino immaculata natus: qui honor conuenit chriſto
etiã per aduerſariũ: & tñ xp̄s tali honore nõ fuit veneratus

Quero qua de cauſa honor & pfectio iſta xp̄o redeͤptori nr̄o
data nō ſit. aut ergo fuit pcc̄m ade. aut fuit virgo q̄ ex lum
bis p̄morū parentū habuit originem aut fuit deus pater: q
hūc honorē filio preſtare noluit. aut ſpiritusſanct9. aut xp̄s
qui tali honore venerari noluit. Non dat̄ p̄mū membrū qa
peccatum ade nullam pfectionem aut honorem christo ↄue
nientem remouere habuit: ꝓbatur quia dato oppoſito xp̄us
nō fuiſſet pfectus redemptor: ĩmo aliqua macula fuiſſet de
turpatus: ſi honor illi debitus per ade peccatū fuiſſet ablat9
quia nō poteſt vnꝗ remoueri honor debit9 ab aliquo niſi in
ducat̄ macula oppoſita in illo. Neq; dat̄ ſm̄ membrū quia dr̄
p Iob: Quis poteſt facere mūdū. ſ. indiuiduū de ĩmūdo ſeīe
Non obſtante ergo origine virginis: q̄ fuit ex lumbis Ade
p cōcubitū viri & mulieris: p vnionē ſpmatū infectoꝝ ĩ ma
trice Anne exn̄tiū deus adhuc p omnipotentiā ſuā potuit
facere tale indiuiduū mūdum mūdando corpus organicum
phyſicum ex talibꝰ ſemibus eductū introducendo aīam vir
ginis in illo gratia plenā. Neq; dat̄ terciū mēbrum: qa dixit
pater verbi: & dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Hic eſt filius meus dilectus
in quo mihi bene ↄplacuit ip̄m audite: peccatum ergo Ade
non habuit remouere honorem vnigeniti filii dei ab eo: alit̄
xp̄s fuiſſet filius ire qd̄ eſt hereticum: neq; datur quartum
membrum: quia nulla fuit diſcordia inter ſpiritumſanctuꝫ
& verbum: ex qua potuiſſet auferri honor qui chriſto erat
conueniens. Neq; datur quintum membrū quia quanto ver
bū caro factum eſt cū maiore honore & gloria: tāto poſtea
per humilitatem ſuam perfectior fuit ſecuta victoria. ¶
Quinta ratio tante potentie fuit atq; ſapientie verbum di-
uinum anteꝗ fieret caro in eligendo ſibi matrem omni cor-
rupcōne carentem quante potentie & ſapientie fuit pater
in eligendo filium equalem ſibi mediāte quo nat̄a humana
redimi poſſet per paſſionem eius. Iſta propoſicio patet: qa
eadē potētia & ſapiētia & volūtas numero ē in tribꝰ pſonis
ſed deus pater elegit ſibi filium ſuū amicū ĩ cōcepcōe omni
laude gloriaq; digniſſimū. ergo & fili9 verbum p̄ris elegit

ſibi ab eterno matrem in concepcione amicam atq̄ ſanctam omni laude gloriaq̄ digniſſimā: que electio talis non fuiſſet ſi in peccatis fuiſſet concepta. ¶ Sexta ratio fundata ſuper dictum Augu. in libro ſermonum ſuorū ad heremitas: ſermone. xliii. de natiuitate domini dicentis. Sicut in celo ſcilicet xp̄s habuit patrem īmortalem: & eternū ſic & in terra habuit matrem omni corrupcōe carentem: ex qua auctoritate formatur ratio vna preſupponenda duo. Primum duplex eſt corruptio animi ſcilicet & corporis: anima autem dicitur corrumpi propter peccatum: quia ꝑ illud efficetur deo inimica. Secundū preſuppoſitum corrupcō animi maior eſt corrupcione corporis: quia per animi corrupcionem nulla facta corrupcione in corpore homo efficitur deo inimicus: per corrupcionem autem corporis nulla facta corrupcione in animo ſtat amicicia inter deum & hominem: hoc patꝫ in virginibus violatis que non prebent aſſenſum voluntatis ſue: tunc in illis non obſtante corrupcione corporis: animus illarum manet incorruptus. Ex iſtis duobus preſuppoſitis formatur ratio talis chriſtus in terra habuit matrem omni corrupcione carentem. ergo nulla corrupcione virgo fuit cō rupta: neq̄ q̄tum ad corpus neq̄ q̄tum ad animam. Probo conſequentiam: & dato oppoſito conſequentis infert̄ oppoſitum antecedētis formaliter: quia ſi fuit corrupta in animo per peccatum originale. ergo xp̄s non habuit matrem ſimpliciter omni corrupcione carentem. Qꝫ ſi ſic eſt virgo ī peccato cōcepta nō fuit. ¶ Septima ratio ſūmit̄ ex verbis Auguſtini in eodem ſermone de natiuitate domini dicētis. Igit̄ in celo qualis eſt pater talis eſt filius: ſic & in terra: qualis eſt mater talis ſm carnem eſt filius. In celo cum patre eternus īmenſus incorruptus & ſublimis. In terra cū matre immaculatus & manſuet9. Modo ex iſtis verbis format̄ rō talis: q̄lis eſt xp̄s ſm carnē: talis ē mater ei9 Sꝫ ſm carnē xp̄s nō fuit aliqua macula originali deturpatus. ergo nec virgo ſm carnē fuit aliqua macula originalis peccati deturpata. Probo ꝯñam: quia ſi in peccato originali fuiſſet cōcept: non

eſſet talis mater ſm carnem: qualis eſt chriſtꝰ. Confirmatur quia chriſtus in terra cum matre manet imaculatus & manſuetus ergo virgo non fuit aliqua macula originalis peccati deturpata. Probo cōſequētiā: quia ille qui eſt & fuit omnīo īmaculatus oīo incorruptus & ſublimis nō dicitur proprie permanere cum ea: que fuit maculata corrupta ſm animū per peccatum atqꝫ dei inimica. ¶ Octaua ratio. maior fuit potentia atqꝫ ſapientia verbi vnigeniti filii dei in redimēdo matrem eius qꝫ fuerit potentia atqꝫ decepcō diaboli in depmendo natam hūanam: que fuit creata mūda & ſine aliqua macula peccati originalis. Iſta patet ſed per temptacionem diaboli natura: que erat munda fuit damnata: ergo multo magis per potentiam atqꝫ ſapientiā verbi natura humana in virgine fuit ſubleuata atqꝫ redēpta pfectiſſimo mō redēpcionis preſeruando naturam humanam: ne deturparetur macula peccati originalis. Confirmatur cauſa mediāte qua cōtrahitur peccatum originale in nobis eſt quia ſumus ex lūbis Ade: & dn̄s imputat nobis peccatum primorum. Sed verbum diuinū eligens ſibi matrē ab eterno nō imputauit illi hoc peccatum ꝓbatur quia nō elegit illam in cōcepcione inimicam: imo amicam: quia vt dicitur in canticis canticorū Tota pulchra es amica mea & nulla macula eſt in te.

¶ Qꝫ virgo glorioſiſſima omni ſanctitate fuit repleta: atqꝫ i ɔcepcōe ſcā per rōes directe loquētes de virgine Maria.

Deſcendendo ad ea que ſūt ſpecialia magis poſtqꝫ determinauimus ſuperioris articulis per rationes ſumptas ex parte chriſti virginem in peccato originali non fuiſſe conceptam in preſenti articulo hoc idem intēdimus demonſtrare per rationes ſumptas ex parte virginis Marie. Et anteqꝫ deducam ratione primam preſuppono duo. Tres ſunt gradus ſanctificationis. Primus in conceptione quando anima intellectiua vnitur corpori organico phyſico iſto gradu ſanctificationis fuit ſanctificatus chriſtus. Secundus gradus ſanctificationis eſt poſt conceptionom in vtero tamen matris iſto gradu ſanctificationis fuit ſanctificatus

Johãnes baptiſta eccleſia affirmãte ſm Iſaiã de ventre mr̃is
vocauit me dñs. ¶ Tertius gradus ſanctificacõis eſt extra
vterum: iſto gradu ſanctificaciõis fuerũt ſanctificati mul
ti: ſicut fuerunt apoſtoli: in tali gradu fuerunt ſanctificati
poſt aduentum ſpiritusſancti. Omnes ergo gradus ſancti-
ficacionis reducuntur ad iſtos tres: & qui habet p̃mũ gra-
dum in gracia cõfirmatur: habet ſecundum gradum & ter-
cium: & non econuerſo. Similiter qui habet ſecundum gra
dum habet tertiũ gradũ: & non ecõtra. Exemplũ p̃mi xp̃s
habuit p̃mũ gradũ ſanctificacionis quia in concepcione fuit
ſanctus: hũit ſecundũ gradũ: quia in ventre Marie poſt con
cepcionem fuit ſanctus: & habuit tertium gradũ: quia etiã
extra vterũ ſemp ſanctus remanſit. Exemplũ ſecundi. Johã
nes baptiſta habuit talẽ gradũ: & etiã extra vterũ fuit ſcũs
& tamen non habuit p̃mũ gradũ ſanctificacõis. Exemplum
tercii: vt fuerunt multi apoſtoli: qui fuerũt ſanctificati ex
tra vterũ & tamen non habuerũt p̃mũ neq; ſecundũ gradũ
ſanctificacionis. Secundum p̃ſuppoſitũ p̃mi duo gradus ſcĩ
ficacionis fiunt in vtero matris hoc patet: quia cõcepcõ eſt
quando creat̃ aĩa intellectiua: & illa vnit̃ corpori ſuo orga-
nico: talis aũt vnio fit in vtero matris ſimiliter. Secundus
gradus ſanctificacõis eſt in ventre matris eccleſia dicente.
De ventre matris mee vocauit me dñs. Iſtis ſuppoſitis ſtan
tibus format̃ rõ talis. Glorioſiſſima virgo omni ſanctitate
in vtero matris ſue fuit r̃pleta: vt de mũdiſſima matre mũ
diſſimus naſceret̃ filius. ergo ipſa in ↄcepcõe fuit benedicta
ſancta & non maledicta: amica & non inimica: quẽadmodũ
fuerunt cetere mulieres. Añs eſt ſumptũ ex verbis Augu-
ſtini in ſermone de natiuitate dñi: ſic dicentis. Quẽadmodũ
in añcedente p nos dictũ fuit. Probo ↄñam quia ex oppoſi-
to cõſequentis infert̃ formaliter oppoſitũ añcedẽtis qui ſi ĩ
cõcepcõe virgo fuit maledicta & ire filia atq; deo inimica.
erogo non fuit omni ſanctitate in vtero matris repleta: qa
per te non fuit repleta ſanctitate: que in concepcione dari
poteſt. Confirmatur iſta ratio quia ſecundum auguſtinum

ratio per quam Maria fuit omni ſanctitate in vtero matris
repleta eſt: vt de mundiſſima matre mundiſſimus naſceref̃
filius. Modo dato oppoſito ꝙ virgo non fuiſſet ſanctificata
in cõcepcione: ipſa non fuiſſet mũdiſſima q̃tum ad animam
ĩmo macula peccati originalis fuiſſet deturpata. & cõſequẽ
ter xp̃us non fuiſſet natus mũdiſſim9 de matre mũdiſſima
Confirmat̃ ſecũdo qa rõ ſecunda per quã Auguſtin9 voluit
ꝙ virgo Maria ſit omni ſanctitate in vtero matris repleta
eſt qa ſicut verbum dei filius: in celo hũit patrem ĩmortalẽ
& eternum: ſic habuit matrem omni corrupcõne carentem
Modo ſi virgo fuiſſet concepta in pc̃o originali: & in cõcep
cione fuiſſet filia ire: ſimilitudo Auguſtini de patre eterno
reſpectu verbi filii ſui & de matre tpali: que fuit glorioſiſſi
ma virgo: nulla eſſet: quia virgo non ſimpliciter caruiſſet oĩ
corrupcione: qa p peccatum originale fuiſſet in anima cor-
rupta: & ſic chriſtus ñ hũiſſet eã eq̃litatẽ: quã potuiſſet ha
bere inter matrẽ ſuã & ſe: queadmodũ habuit equalitatem
in celo ſm patrem eternũ hoc aũt eſt expreſſe cõtra Augu.
dicentẽ Qualis ẽ pater talis eſt filius: ſic & in terra q̃lis eſt
mater talis ſm carnem eſt filius. Ex quib9 verbis apparet
ꝙ ſicut verbum dei filius in celo hũit patrẽ omnino illi eq̃lẽ
Sic & in terra chriſtus idẽ verbũ atꝙ filius ſm hũitatem
habuit matrem ſecundum carnẽ omni corrupcione tam ani
mi q̃ꝫ corporis ſimpliciter carentẽ Secunda rõ ſumitur ex
plenitudine gr̃e q̃ in Maria fuit qñ illi per angelũ dictũ eſt
Aue gratia plena. qñcũꝙ datur plenitudo gr̃e a dño alicui
creature pure q̃tũ eſt ex pte dei q dat talem plenitudinem
gratie deus illã creaturã nõ pmittit incurrẽ defectũ qui in
ptate ſua nõ eſt: ſed ex defectu ſuoꝝ parentũ pcedentẽ. Sꝫ
ſic eſt ꝙ glorioſiſſime virgini fuit data plenitudo gr̃e a dño
ergo quantum fuit ex parte dei dedit illi talem plenitudi-
nem gratie deus non permiſit virginem glorioſiſſimam in-
currere maculam peccati originalis: que macula in poteſta
te voluntatis virginis non fuit: ſed ex defectu primorum
pntũ pcedentẽ añs p maiori pbat̃: qa q dat gr̃e pleitudinẽ:

nõ dimittit ĩcurrẽ illã creaturã in aliquã maculã: q̃ nõ ſit in
ꝑtate volũtatis ſue: alit nõ daret grẽ plenitudo: qa plenitu-
do grẽ nullũ ꝑſuppoĩt defectũ: nã q totũ dic̃ nihil excludit
do grẽ nullũ ꝑſuppoĩt defectũ: nã q totũ dic̃ nihil excludit
Huic difficili argumẽto qdã dicũt atq̃ rñdent: q̃ plenitu
do grẽ alicui creatẽ data pt̃ intelligi dupliciť. Aut q̃ talis
plenitudo detẽ illi creatẽ ſm omnẽ modũ poſſibilẽ: tã ex pte
dei q̃tum etiã ex pte ei9: cui datur talis plenitudo. Aut q̃ talis
plenitudo nõ detẽ ſm omnẽ modũ poſſibilẽ illi: ſꝫ ſm ↄueniẽ
tem: ita q̃ iſta plenitudo grẽ ſit ſm ſpẽm: & nõ ſm ambitũ
toti9 grãs grẽ. ¶ Primo mõ ſolus xp̃s in q̃tũ creatẽ habuit
plenitudinem grẽ ſm omnẽ modũ poſſibilẽ: tã ex pte dei q̃
etiã ex pte hũanitatis xp̃i q̃ diuinitati fuit ↄiuncta ¶ Secũ
do mõ ſancti habuerũt grãm: & in hoc diuerſificati ſunt a
Maria: qa ip̃a inter omnes ſanctos & ſcãs hũit pfectiſſimũ
gradũ grẽ. Et ideo ad formã argumẽti diſtiguit maior: qa
ſi illa intelligiť de pmo mõ plenitudinis grẽ. Concedo ipſaꝫ
ſed nego minorẽ. Si vero intelligiť illa maior de ſecũdo mõ
plenitudinis grẽ: nego maiorem & concedo minorem. ¶
Hec rñſio nõ eſt ad ppoſitũ quoniã hoc in loco loqmur de
grã q dať aut dari debet alicui creature: q̃ ex ſui natura eſt
prona ĩcurrẽ defectũ q nõ eſt in ꝑtate ei9: ſꝫ ex defectu ſuo
rũ parẽtũ ꝓcedentẽ: & ſm hoc q̃rebamus vtꝝ. Marie q̃tũ
ad redẽpcionẽ paſſiuã fuit data plenitudo totius grẽ vel nõ
& vtrũ fuit redẽpta pfectiſſimo redẽptionis mõ: ſi Maria
fuit redẽpta pfectiſſimo redemptionis mõ & hũit grãm q̃
fuerit ꝑſeruata hẽtur intentũ: ſin aũt nõ fuit ꝑſeruata igiť
q̃tũ ad rẽdẽpcõnẽ paſſiuã nõ habuit plenitudinẽ tocius grẽ
ĩmo hic fuit gratia p partes: Hoc aũt ẽ ↄtra Hiero. dicentẽ
ceteris ſcĩs p partes dať gratia: marie vero ſe infudit toci9
gratie plenitudo & ibi loquitur de gratia que datuŕ creatu
re ex indigentia: ſimiliter hꝫ reſponſio eſt cõtra aug. dicen-
tem q̃ maria fuit oĩbus gratiis fecũdata ac omni ſanctitate
in vtero matris repleta. Et ideo quando iſta reſponſio ↄpat
graciam chriſti ad gratiã que datur virgini & aliis ſanctis
nõ eſt ad propoſitum quoniam comparat graciã que datur

in ſtatu ĩnocẽcie & in ſtatu originalis iuſticie ad gratiã qua indiget creatura humana poſt lapſum primorum parentũ. Amplius queãdmodum xp̃s in ſtatu originalis iuſticie fuit pfectiſſimus ſic virgo in ſtatu gr̃e fuit pfectiſſima: & inquãtum creatura pura habuit omnẽ gradũ gracie poſſibilẽ: intantũ ꝙ beatus Hieronimus affirmat ꝙ totius gracie que ĩ xp̃o eſt ĩ Maria venit plenitudo: & Auguſtinꝰ dicit ꝙ fuit omnibꝫ gratiis fecundata. ¶ Tertia rõ ſumit̃ ex illis vḃbis Dominus tecũ. Si virgo fuit in peccato originali cõcepta: igit̃ in cõcepcõe fuit ſub pt̃ate diaboli cõſtituta. pbo ꝯñam qa ſi fuit in peccato originali cõcepta: igit̃ fuit filia ire: & ſi filia ire: igit̃ a deo derelicta: ac deo inimica fuit: & cõſequẽter ſub poteſtate diaboli cõſtituta: hoc aũt iudicio nr̃o ẽ ita abſurdũ dicẽ ꝙ nulli vero catholico hoc cõſonare debet aut poteſt: & p̃ſertim cũ machometh qui fuit paganus in alcorano ſuo dicat nõ ẽ in filiis hominũ quẽ nõ tetigerit ſathan excepto xp̃o cũ ſancta Maria: & iõ ſi Maria fuit plena gracia dominus ſemp fuit ſecũ: & nũꝗ̃ deſeruit illã: q̃ ab eterno mater ieſu xp̄i ordinata ẽ: anteꝗ̃ quicquã fieret a principio. ¶ Quarta rõ ſumit̃ ex illis verbis: benedicta inter mulieres: & arguit̃ ſic Maria fuit benedicta inter omnes mulieres: & ſupra omnes ergo in cõcepcõe fuit benedicta & ſcã & nõ maledicta, antecedẽs patet: & cõſequẽtia pbat̃. qa ex oppoſito cõſequẽtis infert̃ formaliter oppoſitũ añcedentis. Et ſi dicatur ꝙ benedictio Marie fuit vt ipa ſola inter mulieres eſſet digna mater dei & hoĩs: & nõ ꝙ in ꝯcepcõe fuerit ſancta. Hoc nihil valet quoniã ſi benedictio Marie fuit ſufficiẽs ad faciendũ illã eſſe dignã matrẽ dei. vt in ea verbũ fieret caro: multo magis fuit ſufficiens ad faciendã ipaꝫ in cõcepcõe ſanctam: quoniã hoc antecedit ad illud vt ipſa poſtea mõ cõuenientiſſimo poſſet dici mater ſaluatoris & ideo eccleſia inquit. quibꝫ te laudibꝫ efferã neſcio quia quẽ celi capere nõ poterãt tuo gremio cõtuliſti. Et ideo Hiero. ad Paulã & Euſtochiũ inquit. Quicquid maledictionis ĩ fuſum ẽ p euã totũ abſtulit bñdictio Marie qd̃ pfecto ñ eſſet

ſi virgo in ꝯcepcõe fuiſſet maledicta atq; ĩ pcc̃o originali cõ
cepta. Quinta rõ ſũmit̃ ex verbis Hieronimi ad Paulam &
Euſtochium dicentis Et ſi ſanctis patribus ac ꝓphetis gr̃a
fuiſſe creditur: non tamen eatenus plena. In Maria vero to-
cius gratie que in xp̃o eſt venit plenitudo. vnde formatur
talis rõ. qñcũq; totiꝰ gr̃e plenitudo: q̃ in xp̃o ẽ alicui crea-
ture dat̃ illa creat̃a in ꝯcepcõe eſt ſcã: & nõ maledicta: iſta
patet qa oppoſitũ p̃dicati infert oppoſitũ ſubiecti ſ3 marie
tociꝰ gr̃e plenitudo: q̃ in xp̃o ẽ data ẽ p hiero. ergo maria ĩ
ꝯcepcõe fuit ſancta & nõ maledicta. Et ſi dicat̃ ꝙ Hieronĩꝰ
loq̃t̃ de gr̃a quã inuenit Maria apud dñm: ut eſſet mater
dei: qñ illi dictũ eſt p ãgelũ. Inueniſti gr̃am apud dñm. Iſta
rñſio ẽ de directo ꝯtra Hieronimũ qa hieronimus dicit ſup
illis verbis. Aue gr̃a plena: & vere dicit̃ plena: quia ceteris
ſcĩs per ptes dat̃ gr̃a Marie vero ſe ĩfudit tocius gr̃e pleni
tudo: & iõ patet error illoꝝ q crediderũt ꝙ Maria p ſaluta
tionẽ angeli efficeret̃ plena gr̃a hoc ſalua pace nõ eſt verum
qa angelꝰ inuenit eã iam gr̃a plenã: de qua plenitudine gr̃e
loquũt̃ Hieronimus & ceteri ſcĩ doctores. Sexta rõ ſumit̃
ex verbis ipſius Iob q ſ̃m Gregoriũ. ii. moraliũ. Intuẽs ĩcar
nacõnẽ dñi dixit. Quis pt̃ facẽ mũdũ. ſ. indiuiduũ de ĩmũ
ꝯceptũ ſemine. Nõne tu q ſolus es. ſ. oĩpotẽs. Iob ergo q̃rit
intuẽs incarnacõnẽ domini ꝙ ſi eſſent vnita duo ſp̃mata in
fecta in matrice mulieris: qa illa appellat̃ cõcepcio p̃ma ſ̃m
ſemina vtꝝ deus nõ obſtãte ĩmunditia ſeminũ poſſit poſtea
qñ corpus erit organizatũ vt ſit aptũ ad ſuſcipiendã aĩam
intellectiuã qñ fiet ꝯcepcõ ſ̃m quã aĩa vnit̃ ſuo corpi in tali
ꝯcepcõe educẽ illud indiuiduũ mũdũ & nõ infectũ. Et Iob
dixit. Nõne tu q ſolus es oĩpotẽs: & certũ eſt ꝙ ſic: & ideo
q̃ro de quo indiuiduo locutꝰ ẽ Iob: aut de xp̃o aut de virgĩe
Maria: aut de aliquo altero indiuiduo nõ vltimũ mẽbrum
qa Iob intuẽs incarnacõnẽ dñi: nõ ſolũ intuebat̃ ꝙ verbũ de-
bebat fieri caro: ſ3 etiã in quo indiuiduo neq; eſt dandũ p̃mũ
mẽbrũ: qa xp̃s nõ fuit indiuiduũ eductũ de ĩmundo ſemine
Relinquitur ergo ſecundum membrum quod eſt veriſſimũ

quia Iob intuens incarnacōnē dñi q̄ debebat fieri in virgine
q̄rebat ſi nō obſtante īmūditia ſeminū parentū de9 poterat
educē virginē Mariā mūdā ac ſine pcc̄o originali ↄceptam
& affirmat ꝙ ſol9 deus q eſt oīpotēs pt̄ hoc facē: vt3 intelli
gēti. ¶ Septima rō: quāto aliq̄ creata poſt Ade delictū fuit
ad maiorē gradū dignitatis & gr̄e ſublimata tāto fuit per-
fecti9 redēpta: iſta p3: ſ3 glorioſiſſima virgo in q̄ntū creata
pura fuit ad maxim gradū dignitatis & gr̄e ſublimata: qa
fuit mater dei & hoīs: & exaltata ē ſup choros āgelorū ad
celeſtia regna: igit̄ pfectiſſimo mō redēpcōis redēpta: pfec
tiſſim9 aūt modus redēpcōis ē ſextus a nobis: & ab aliis pre
clariſſimis doctoribꝫ aſſignatus. ¶ Octaua rō ↄcepcō glorio
ſiſſime virginis Marie p̄ceſſit in mente diuina cuiuſcūq3 al-
terius creature pure ↄcepcō3: vt p3 per illud ſapiētie dictū
Dominus poſſedit me qđ fuit a nobis expoſitū in exordio
q̄ſtionis h9 igit̄ p pcc̄m p̄moꝝ parentū ↄcepcō virginis ma
culari nō potuit. Probo ↄñā3 per auguſtinū. xiiii. de ci. dei
c. ii. dicentē. Hō. n. pcc̄o ſuo diuinū nō potuit pturbare ↄſi-
liū q̄ſi ꝙ deus ſtatuerat illū mutare ↄpulerit: ſapīe ꝓbā no-
lumus hic replicare qa ſufficient fuerūt deducta in exordio
nr̄o Ex qbꝫ ſapiētie verbis pt̄ deduci ꝙ ſiue adam peccaſſet
ſiue nō. Maria ieſu xp̄i mr̄ fuiſſet: & in ea verbū caro factū
eſſet de q̄ materia ſi dabit̄ nobis tēpus ad plenū loq̄mur: &
eā approbamus. ¶ Nona rō. nulla puritas ſub celo maior pt̄
intelligi q̄ꝫ puritas & mūdicia glorioſiſſime virginis marie
igit̄ virgo in peccato originali nō fuit ↄcepta. ↄñā patet qa
oppoſitū ↄſequētis infert formalit̄ oppoſitū antecedētis: qa
dato oppoſito ↄſequētis poſſet intelligi puritas q̄ ē in ſtatu
innocētie. antecedēs aūt patet p anſelmū in libro cur deus
hō. dicētē decet virginē ea puritate nitere: qua ſub celo nul
la maior nequit intelligi. ¶ Decima rō nō ſubſtinet nomen
matris & filii: vt mater ſit p̄mo inimica deinde amica: qa q
maledixerit patri aut matri: morte moriat̄: ſ3 virgo Maria
fuit ab eterno electa mater a verbo dei ergo non fuit electa
inimica īmo amica. Vnde dictum eſt in canticis canticorū.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

Surge amica & nulla macula ē in te: ꝙ nō eſſet: ſi in pecca‑
to eſſet ꝯcepta. ¶ Vndecima rō virgo Maria fuit electa vt
ſol: & pulchra vt luna. Ergo in ipa nō fuit aliq̄ macula: op‑
poſitū ꝯn̄tis infert formaliter oppoſitū an̄cedētis. Antece‑
dens aūt ꝓbat̄ p eccleſiā dicentē. Que eſt iſta q̄ ꝓgreditur
quaſi aurora: pulchra vt luna: electa vt ſol. Et in pſalmis. In
ſole ideſt ī virgīe poſuit tabernaculū ſuū: & ipe. ſ. xp̄s tāq̄
ſponſus exiens de thalamo ſuo. ¶ Duodecima rō virgo fuit
exaltata ſup choros angeloꝝ eccleſia dicēte. Exaltata ē ſcā
dei genitrix ſup choros angeloꝝ ad celeſtia regna. ergo nō
fuit in peccato originali ꝯcepta. Probo ꝯn̄a3 qa ſtatus pcc̄i
q̄tūcūq; mūdat9 nō habet exaltari ſup ſtatum innocentie.
Et ſi dicat̄ ꝙ virgo fuit exaltata ſup choros āgeloꝝ: qa fuit
mr̄ ieſu xp̄i. Contra: hec dignitas marie ꝙ fuerit mater dei
& hoīs nō habet ꝑuertere ordinē regni celeſtis: īmo potius
augere. igit̄ ſi fuit exaltata fuit exaltata ſm̄ ſtatū īnocētie
& nō ſm̄ ſtatū peccati mūdatū. ¶ Tertiadecima rō illud in
diuiduū qd̄ ē omni laude dignū nulla ignominia ē afficiēdū
iſta patet: ſ3 glorioſiſſima virgo Maria eſt omni laude dig‑
niſſima. ergo nulla ignominia ē afficienda. Minor ꝓbat̄ per
eccleſiā dicentē. Felix es ſacra virgo maria & omni laude
digniſſima: quia ex te ort9 eſt ſol iuſtitie xp̄s de9 noſter.
¶ Quartadecima rō eccleſia facit feſtū cōceptionis: & nō ſcīfi
cationis: neq; in vtero: neq; ext̄. ergo virgo nō fuit ī peccato
originali ꝯcepta. an̄s ꝓbat̄. dr̄ enī in offitio cōceptiōis ſicut
natiuitas mediāte diuina reuelacōe fuit repta: ita & ꝯcep‑
cio venerande dei genitricis ꝑpetue virginis marie p mlt̄a
ſignorū experimēta in Anglia & in Frantia ceteriſq; orbis
climatib9 celebranda olim eſt declarata & ceta vbi narrat̄
hiſtoria de celebrāda virginis ꝯceptione ꝙ ſi aduerſarii talē
negāt hiſtoriā: & dicāt eā eſſe falſam dicāt nobis cur eccle‑
ſia pmittit talia falſa affirmari: & iō q damnāt talē hiſtoriā
damnāt etiā eccleſiā. Vltīa rō validiſſima ꝓ qua oñdit̄ ꝙ vir
go fuit ī peccato ꝯcepta, ē quia poſt peccatū ꝑmoꝝ dictū eſt
Ade. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo & eue In dolore

pariet filios tuos a qua pena nulla femina fuit liberata niſi
virgo Maria qđ ē ſignū euidētiſſimū ꝙ illa nō fuit in pccō
cōcepta. Et ſic facio finē huiꝰ articuli ꝑtermittendo multa
que ſunt ſatis leuia que adducuntur a ceteris doctoribꝫ ad
laudem virginis.

¶ Modus ꝑ quē virgo fuit liberata a peccato originali.

POſtq̄ rōibus veriſſimis a nobis demonſtratū eſt glo
rioſiſſimā virginē a macula peccati originalis nō fu
iſſe deturpatā: imo in cōceptione fuiſſe ſanctā. In p̄nti arti
culo declarare intēdimꝰ modū quo virgo glorioſiſſima fuit
p̄ſuata atq̄ ſanctificata. Dicamꝰ ergo ꝙ poſtq̄ fuit forma
tum corpꝰ organicū phiſicū in ventre matris glorioſiſſime
virginis virtute ſp̄ūſſancti illud ſacratiſſimū corpꝰ ante in
fuſionē aīe intellectiue fuit mūdatū atq̄ purificatū: vt eſſ;
vas aptiſſimū ad recipiendū aīam illā ſanctiſſimā. fuit po
ſtea creata aīa intellectiua glorioſiſſime virginis plena dei
grā atq̄ ſanctitate vnitaq̄ corpi ſuo glorioſiſſima virgo ſcā
atq̄ imaculata concepta eccleſia dī. Que eſt iſta q̄ ꝓgredit̄
q̄ſi aurora: pulchra vt luna: electa vt ſol: & iō in canticis can
ticorū dicit̄. Surge amica mea: colūba mea: ſpecioſa mea ſur
ge & nulla macula eſt in te. Eſt Auguſtinꝰ fidei noſtre lu
men in ſermone de natiuitate dñi inquit. Maria mater xp̄i
electa eſt: & ſup omnes creaturas ꝑelecta oībus gratiis fe
cundata: omnibꝫ virtutibꝫ ornata: omni ſc̄itate in vtero ma
tris repleta: qđ verbū eſt admirabile & glorioſū: qa ſi fuit
omni ſc̄itate in vtero matris repleta igit̄ in cōcepcione fuit
ſcā: & iō virgo glorioſiſſima fuit bn̄dicta īter omnes mulie
res nemine excepta: & quid maledictionis fuit in Eua ſecū
dum Hieronimū totum abſtulit benedictio Marie: nā grā
per ꝑtes ceteris ſanctis data ē: Marie vero ſe infudit totiꝰ
grē plenitudo: & q̄uis ceteris ſanctis grā fuiſſe credit̄ tn̄ n̄
eatenꝰ plena: in Maria vero totiꝰ grē q̄ in xp̄o eſt venit ple
nitudo ſm ſanctū Hieronimū: qa ſm eūdē. Quod nā nō ha
buit vſus neſciuit: ignorauit rō: mens hūana nō capit: pauet
celū: ſtupꝫ tērā de tāta plenitudine grē marie a dño collata

& iō ſm Anſhelmū decuit virginem tāta puritate nitere:
qua ſub celo nulla maior nequit intelligi: & iō mr̄te filie cō
gregauerūt diuitias : tu vero Maria ſupgreſſa es oēs: tuq̧
ſola exaltāta es ſup choros āgeloꝝ ad celeſtia rḡna: & iō o glo
rioſiſſima virgo dn̄dixiſti . Magnificat aīa mea dn̄m: qa nō
eſt anima alic9 creature pure a pn̄cipio mūdi vſq̧ ad finem
ei9: q̄ magis teneat magnificare dn̄z & creatorē nr̄m q̄ȝ ani
ma tua: Et inde. Exultauit ſpūs me9 in deo ſalutari tuo: &
rō hui9 fuit: qa dn̄s qui potēs ē & omnipotēs eſt fecit tibi
magna: & admirabilia: qa in eo fuit potēcia in eo fuit ſapiē
cia: in eo fuit amor erga te: tu ſola fuiſti q̄ dn̄o placuiſti in
vtero cui9 verbū caro factū ē: & habitauit in nobis. ¶ Cur
virgo maria non fuit liberata a penis peccati originalis: ſi
fuit liberata a peccato.

ORdo doctrine expoſtulat videre cur virgo maria nōn
fuit p̄ſuata ne incurreret penas pcc̄i originalis ſi fuit
preſeruata a peccato originali. ¶ Quidā dixerūt virginez
a morte tp̄ali: q̄ eſt pena pcc̄i originalis nō fuiſſe p̄ſuatā ad
maiorē cumulū meritoꝝ virginis: qa vt dicit Augu. xiii. de
ci. dei. c. v. Quid enim p̄cioſi9 q̄ȝ mors per quā fit: vt etiam
oīa delicta deleāt & merita cumulati9 augeant ecclēſia di-
cente: precioſa in conſpectu domini mors ſanctorum eius
virgo ergo ob hanc cauſam mortua eſt. Hec opinio nobis
placē nō pt̄. Primo auctoritas Aug. eſt de directo in ꝯtrari
um: qa mors nō ē data virgini ad delēda eius delicta: qa in
glorioſiſſima virgine nullū vnq̄ȝ fuit delictū. Secūdo me-
rita augent ex bonis opib9 & demerita ex malis. Ampli9 nō
ſūt faciēda mala vt eueniāt bona. Quarto virgo fuit aucta
meritis ob ei9 hūilitatē ip̄a dicēte. Quia reſpexit hūilitatē
ancille ſue: ecce enim ex hoc beatā me dicēt oēs gn̄ationes.
¶ Nos vero formalit̄ huic dubitatōni rn̄dere volū9 ex dictis
Aug. q xiii. de ci. dei. c. iiii. q̄rit q̄ de cā oēs nos nō fuimus
liberati a morte tp̄ali: ſi p paſſionē dn̄i fuim9 liberati a cri-
minis nexu: & ab ip̄o originali peccato cui dubitacōi Aug.
rn̄dz dicēs Ad hoc reliq̄ aīe expimentū ſepacōis a corpore

ꝗuis ablato criminis nexu: quoniā ſi re gñacōis ſacramentū nō haberet ꝯtinue ſeqret̄ īmortalitas: & ſic ipa fides euacueret̄. Vult ergo aug. ꝙ cū ipa fides ſit cōſtituta ex. xii. articulis: inter quos vnꝰ articulus ē regñacōnis atꝗ reſurrectōnis ſacramentū ſi hoīes nō morirent̄ fides euacuaret̄ & deſtrueret̄ ſm vnū articulū his viſis patere poteſt q̄re virgo nō fuit liberata a morte tpali: ꝗuis fuerit liberata a peccato originali. ¶ Nō habemꝰ ꝓ incōuenieti addere tertiā rñſionē magis ſpāliter de glorioſiſſima virgine loquētē: ꝗuis eā rñſio gñalis q̄ data fuit ſm Aug. ſit optīa. Dicamꝰ ergo virginē glorioſiſſimā nō fuiſſe liberatā a morte tpali: ꝗuis fuerit liberata & ꝑſuata a peccato: & in hoc eſt magna differētia inter virginē & alios qui incurrerūt originale pcc̄m qa deus voluit exercere in virgine miſericordiā & ipam iuſtitiā qa miſeridia nō expellit iuſtitiā: neꝗ econuerſo: nā dr̄ in pſalmis. Miſericordia & veritas obuiauerūt: iuſtitia & pax oſculate ſūt Exercuit dn̄s in virgine miſericordiā tātū ꝗtū virgo fuit capax ad illā recipiēdā: nā ipſa ex dei miſericordia fuit ꝑſuata ne īcurreret peccatū originale īmo aīa eius glorioſiſſima fuit creata plena gratia: q̄ equalet ꝗtum ad accepcōnē originali iuſticie Exercuit dn̄s in virgine iuſticiā qa ſi nō dimiſerit eā incurrere peccatū originale: tn̄ cū ipa virgo fuit de deſcendētibꝫ ab Adā ex ꝯmuni choeuntiū ſemine noluit liberare eā a penis peccati originalis & a morte tpali: vt etiā virgo non eſſet maiori ꝑuilegio ornata xp̄o redēptore nr̄o q nullo mō peccauit & tn̄ ꝓ ſalute hūani generis ductꝰ & oblatꝰ ē: qa voluit: ad mortē paſſuſꝗ ē ꝓ pccīs nr̄is: nā vere ipe lāguores nr̄os tulit: hāc itaꝗ rñſionem putamꝰ veriſſimā: & optīe digeſtā ſi quis tamē meliorem habet in medium illam proferat & adducat.

¶ In qbus differt cōcepcio xp̄i a cōceptione virginis marie.

Si volumus recte cōſiderare ea q̄ ſupioribꝫ articulis a nobis determinata fuere intelligemꝰ nos nō tantum virginē glorioſiſſimā Mariā ex coluiſſe: ut eā equalē criſto redēptori nr̄o in ꝯcepcione eſſe velimꝰ: & vt hec ītētio nr̄a

melius explicet̃ decreui in p̄nti articulo declarare differen
ciã exñtẽ inter cõcepcõnẽ xp̄i atq̃ inter cõcepcõnẽ virginis
Et vt melius intelligat̃ id q̄d determinare decreuim⁹. Pri
mo intelligendũ eſt quot fuere grad⁹ cõcepcõis vt ex iſtis
appareat intẽtũ. Prim⁹ gradus ↄcepcõnis fuit eoꝝ q a cre
atore noſtro fuerũt creati atq̃ in originali iuſticia concepti
iſti fuerũt p̄mi parentes noſtri: qui in originali iuſticia con'
cepti per tranſgreſſionẽ legis a dño illis date amiſerũt ori'
ginalẽ. ¶ Secũdus gradus fuit illius qui in originali iuſti'
cia ↄceptus ẽ per aſſump cõꝫ hũanitatis in deũ iſte fuit gra'
dus ↄcepcõis xp̄i: qñ verbũ caro factũ eſt q xp̄s fuit pfect⁹
deus atq̃ pfectus hõ: atq̃ redemptor noſter. ¶ Tertius gra
dus ↄcepcõis fuit illi⁹ creature: q̃ nõ in originali iuſticia cõ
cepta eſt propter peccatũ p̄mo ſ fuit cõcepta in gr̃a: & gr̃a
q̃tũ ad acceptacõꝫ equalet originali iuſticie iſto gradu con
cepcõis fuit ↄcepta ſola glorioſiſſima virgo poſt lapſũ Ade
qa ſola illa meruit redimi pfectiſſimo redẽpcõis modo. ¶
Quart⁹ grad⁹ cõcepcõis fuit eoꝝ q in peccato originali cõ
cepti ſũt: etiã iſti fuerũt oẽs illi q fuerũt poſt Ade delictũ
Ab iſto tamen peccato quidã fuerũt liberati in ventre ma'
tris: vt fuerũt Iohãnes baptiſta & Hieremias. Alii vero ex
tra vterũ: vtꝫ intelligẽti t̃mios Ex qbꝫ pꝫ differentia inter
ↄcepcõꝫ virginis: & int̃ ↄcepcõꝫ xp̄i. Primo xp̄s fuit ↄcept⁹
in originali iuſtitia p aſſumpcõꝫ hũanitatis in deũ rect⁹ ſm
volũtatẽ & ſm oẽs ſenſ⁹ neq̃ int̃ rõꝫ & ſenſuũ nat̃am fuit ali
qua rebellio. virgo in gr̃a fuit ↄcepta: & nõ in originali iu'
ſtitia: & hoc per pfectũ r̃dẽpcõis modũ. Secũdo xp̄s in cõ'
cepcõe nõ indiguit redẽpcõe paſſiua: neq̃ hũit naturã pnã
ad recipiẽdã maculã pc̄ci originalis. Virgo in ↄcepcõe indi
guit gr̃a dei: ne laberet̃ & incurreret maculã pc̄ci original̃
nã ei⁹ natura erat pna & abilis ad recipiendã talẽ maculaꝫ.
xp̄s fuit ↄcept⁹ de ſp̄ũſcõ in vtero virginis: Maria aũt non
fuit ↄcepta de ſp̄ũſancto: ſ ex cõi cohoẽũtiũ ſeie. Anima xp̄i
in p̄mo inſtãti ↄcepcõis ei⁹ vnita verbo fuit beata aĩa virgĩs
q̃uis fuerit ſcã: tñ in p̄mo inſtãti ſue ↄcepcõis ñ fuit beata.

ergo eſt magna differẽtia int̃ ɔcepcõꝫ xp̃i & int̃ cõcepcionẽ virginis Marie: vt patet intelligenti terminos.

¶ Reſpõſiones argumentoꝝ p̃mi articuli ptis affirmatiue.

Nihil aliud nobis deniq; reſtat niſi ſoluẽ argumenta añ oppoſitũ q̃õis adducta. Et p̃mo ad argumẽta p̃mi articuli ptis affirmatiue q̃õis. ¶ Ad p̃mũ argumentũ duplici mõ rñdere poſſum. Prim9 mod9 ẽ tenere ꝙ virgo nõ peccauit in radice neq; cõtraxit pc̃c̃m originale: & vt ĩtelligit̃ qd ſit peccare in Adam tãq; in radice. Dico ꝙ nihil aliud ẽ peccare in radice niſi imputacõ a dño facta deſcẽdentib9 ex lũbis Ade: ex q̃ imputacõe nulla ꝓueniẽte dei gr̃a hoĩes in cõcepcõe cõtrahũt originale pc̃c̃m. ₰m ergo iſtũ p̃mũ modum dico ꝙ dñs ex ſua infinita miſericordia nõ imputauit pc̃c̃m p̃moꝝ matri ſue glorioſiſſime neq; dimiſit eã incurrere tale peccatũ. Ad argumẽtũ nego añs illi9 ɔñe: & ad auctoritatem Pauli dico ꝙ paul9 in ea auctoritate locut9 de lege cõi mõ p gr̃am pt̃ aliq̃ creat̃a ex libera volũtate dei excipi a t.l.i lege: vñ lex nõ tollit gr̃am neq; gr̃a in vno corrũpit legem in aliis & iõ ſtat ꝙ de lege cõi oẽs in adã debebant peccare: & tñ aliq̃ creat̃a ex ſingulari ꝑuilegio fuerit excepta. Ad deductõnẽ p̃mi incõueniẽtis. dico ad auctoritatẽ euãgelij: dico eã eſſe verã: ꝟ dico hi q ſũt in potẽtia ꝓxĩa ad incurrẽdũ egritudinẽ poſſunt dici egri. & nõ min9 ẽ op9 medico ĩ illis q̃ in his q iã ceciderũt in egritudinib9: qa ſi bonus medicus cognoſcẽt cãs ꝓpinquas egritudinis alic9: & añq; ĩcurreret illi daret opem: hic maxĩe laudand9 eſſet: cum ergo de9 ſit optim9 medic9 aĩaꝝ nr̃aꝝ: ſic voluit mederi virgini glorioſiſſime: ita vt nõ ſolũ noluit eã incurrẽ egritudinẽ peccati originalis: verũ etiã noluit eã incurrẽ diſpoſicõnẽ p̄cedentẽ tale peccatũ. diſpoſicõ aũt p̄cedẽs talẽ egritudinẽ erat imputatio pc̃i p̃moꝝ parentũ. & iõ nego cõſequẽtiã virgo nõ peccauit in Adam neq; cõtraxit pc̃c̃m. ergo nõ indiguit redemptione añs aũt illud eſſet ſufficiens ad inferendum conſequẽs ſi hoc fuiſſet ex nãta virginis: ꝟ hoc nõ fuit: ꝟ ex ſumma miſericordia dei: & ideo redẽptio ſua fuit nobiliſſima.

¶ Ad cõfirmationẽ nego añs ſ; bene dico q indigẽtia pſup
ponit naturã. q̃ ſi nõ pueniret a dei gr̃a incurrẽt defectum.
Ad ſecundã cõfirmationẽ dico q ſi ade peccatũ nõ regnauiſ
ſet in oẽs neq; nat̃a q̃ nõ incurrit illud fuiſſet pna ad recipi
endũ illud q xp̃i iuſticia nõ regnauiſſet in oẽs in iuſtificacõ
nem mõ in virgine fuit excellentiſſima dei miſericordia &
iuſtificatio: qa id qđ debebat incurrẽ ex peccato dñs voluit
illã incurrẽ: & iſte fuit pfectiſſimus modus redemptionis.
¶ Ad deductionẽ ſecũdi inconuenientis dico q ſi fuiſſet aliq̃
creatura pura: q̃ ex ſui natura non peccaſſet in adã q ab illo
nõ fuiſſet remota originalis iuſticia: mõ virgo q̃uis ñ pec-
cauit in adam: neq; cõtraxit pcc̃m hoc nõ fuit ex nat̃a ei9: ſ;
ex dei gr̃a atq; miſericordia. Ad ↄfirmacõʒ dico q q nullo
mõ peccat neq; cõtrahit pcc̃m originale ex ſui nat̃a ab illo ñ
remouet̃ originalis iuſtitia q̃ aliis p peccatũ r̃mouet̃ ſ; nõ eſt
ſic in virgine: ut viſum fuit. Si vero ſm aliũ modũ vellẽ9
rñdere poſſemus dicere q virgo peccauit in adã iuxta illud
Pauli oẽs in adã peccauerũt: & tantũ ↄcedo añs prime ↄñe
& nego ↄñam. Ad deductõʒ pmi incõueniẽtis. niſi ↄſequen
tia valeret: dico q mors data ẽ virgini ex ſũma dei iuſtitia
qa q̃uis liberauit eã a peccato noluit eã liberare a penis pec
cati vt fuit plene viſũ in. xv. articulo q̃õis q̃re virgo nõ fuit
liberata a penis peccati. Ad argumẽtũ dico q illi fuit data
mors ex imputacõe pcc̃i & qñ dr̃ q pcc̃ʒ in radice nõ ↄtra-
ctũ nõ ponit aliquẽ defectũ: dico q q̃uis nõ ponat: tñ facit
q ſi nat̃a ex ſe dimiſſa eſſʒ manerʒ defect9 & maxĩe defect9
pmorũ. Ad ſecundũ incõueniens nego ip̃m & concedo q vl
timus finis hoĩs eſt frui deo & vidẽ ip̃m a facie ad faciem
ſicuti eſt: & ad pbacõʒ cõcedo q poſt Ade pcc̃m oẽs ĩdigui
mus gloria dei: & nego q oẽs erãt apti ad dampnacõʒ ĩmo
dico q aptitudo ad felicitatẽ ineſt ita hõi q ſtante eius nat̃a
ſemp hõ hẽt talẽ aptitudinẽ bene verũ eſt q talis aptitudo
nõ poterat educi de potẽtia ad actũ: niſi mediãte gratia dñi
noſtri ieſu xp̃i: & cũ dicit̃ virgo indiguit gloria dei: & eius
gratia ↄcedo: & cũ querit̃ ex qua cauſa: dico ex pcc̃o r̃moʒ

quia niſi fuiſſet preuenta per dei graciā incurriſſet peccatū originale. Ad tercium īcōueniēs nego illud: & dico ꝙ fuit explicata cauſa q̄re virgo mortua fuit: & eſt in. xv. articulo ex ſūma dei iuſtitia ꝓpter peccatū ꝑmoꝝ ꝑentū ne etiā ipa fuiſſet maiori ꝑuilegio ornata ꝙ̄ ieſus q mortuus ē pro peccatis noſtris: qa voluit. Ad quartū incōueniēs dico negādo illud: & dico ꝙ de poſſibili rō ↄcludit ꝙ̄ ſicut vnū īdiuiduū fuit ꝑſeruatū oia potuerīt. Sȝ dico ꝙ ſuppoſita lege cōi n̄ ꝑueniente gr̄a ſpāli ↄcludit̄. ꝙ oēs ꝑ ↄcubitū viri & mulieris ab adam h̄uerūt originē in peccato fuiſſe ↄceptos: ſ; dico ꝙ ꝑueniente gr̄a illa rō nō ↄcludit neceſſario: & ſic ſūt intelligende rōes augu. cōtra hereticos q nolebāt aliquē paruulū cōtrahē pc̄c̄m originale. & cū dr̄: ſi eſſet aliq̄ rō neceſſaria ſua oppoſita eſſet impoſſibilis: dico ꝙ ſtāte lege non ꝑueniente gratia illa rō eſt neceſſaria ex ſuppoſicōe legis ꝑueniēte gr̄a illa rō nō ↄcludit: & vt intelligat̄ abſolute nō ē ita neceſſarium ꝙ qui deſcendūt ex adam ꝙ de neceſſitate cōtrahāt peccatū: qa ſi dicis de potētia abſoluta vellet oes ꝑſeruare: ſ; hic accipit̄ neceſſariū ꝓ ↄueniēti: qa ſm̄ legē cōem oēs ↄtrahāt tn̄ ꝑ gr̄am aliq̄ creata excipit̄. ¶ Ad quītū incōueniens dico ꝙ ſi virgo fuiſſet mortua an̄ paſſionē dn̄i ꝙ ipa n̄ iuiſſet ad limbū: imo ſtetiſſet aſſociata cū angel̄ & ſc̄is: & expectaſſȝ reſurrectionē filii ſui: qa ordo vniuerſi ſic reqrebat ꝙ nemo an̄ xp̄m fuiſſet beat9: & ad ꝑadiſū iuiſſet: neq; iſta expectacio fuiſſet ei moleſta neq; ei fuiſſet īpedimētū qa ordo regni celeſtis ſic reqrebat ꝙ xp̄s ꝑmus eſſet in paradiſo: deinde ceteri ſuo ordine & virgo non h̄uiſſet deſideriū inordinatū contra ordinē regni celeſtis & ad rōnē dico ꝙ virgo fuit ꝓducta ꝓpter finē vltimū cū tali tn̄ ordine ne ꝑcederet xp̄ȝ redēptorē nr̄m vtȝ intelligēti. ¶ Ad ſextū dico ꝙ nō habeo ꝓ incōuenienti id qđ dicit̄ eſſe incōueniens: qa ſm̄ Iob quis pōt facere mūdū de īmūdo cōceptū ſemine. nōne tu q ſolus es. nā ſm̄ auguſtinū Maria fuit omni ſanctitate ī vtero matris repleta. & ideo dico ꝙ augu. in libro de fide ad Petrū loquitur de lege cōmuni uulla interueniente ſpeciali gracia

modo in virgine ſpecialis gratia interueta eſt: quia ſm eũ dem Aug. in ſermone de natiuitate domini. maria fuit omnibus gratiis fecundata & ideo in peccato non fuit ↄcepta.

¶ Reſponſiones argumētoꝝ ſecũdi articuli ptis affirmatiue

Ad argumenta ſecundi articuli. Ad pmũ concedo ↄñs & cõſequentiam: & cum dicitur accipio animam virginis in illo priori: tunc ĩ tali anima eſt carentia originalis iuſtitie debite: negatur ꝙ in illo priori cõpetat illi neqꝫ gra neqꝫ carentia originalis iuſticie queadmodum homo priori tate nature precedit riſibilitatem: & tamen nõ dicimus hominem in tali priori habere carentiam riſibilitatis. vnde aĩma in illo priori quidditatiue eſt tantum anima: neqꝫ eſt in gratia: neqꝫ priuata gratia: quia hec quidditatiue illi nõ cõueniunt. vnde iſto modo ſi ratio tua concluderet poſſet demonſtrari chriſtum in peccato originali fuiſſe conceptum quia anima chriſti prioritate nature precedit originalem iuſtitiam: tunc in illo priori: cũ non habeat originalem iuſticiam eſſet in peccato conceptus: immo poſſꝫ probari p iſtaꝫ tuam rationem ꝙ omnia priora prius habuiſſent carentiam & priuationem ſuorum poſteriorum ꝙ̄ ipſa poſteriora hec autem ſunt abſurda.

¶ Ad ſecundum argumentũ dico ꝙ virgo indiguit gloria dei: quando erat in ſuis cauſis proxime eam productiuis vt preueniretur a gratia domini: & dato ꝙ inſtans indigentie ſit diſtinctum ab inſtanti gratie loquor de inſtanti nature: in inſtanti indigentie nõ habuiſſet peccatũ: quia iſta indigencia eſt illa que precedit defectum: & non illa que ſequit̃ quẽadmodum cecus qui progreditur per viam in qua eſt fouea anteqꝫ cadat auxiliatur per videntem tamen indiguit tali auxilio: & tamen non dicimus ꝙ ipſe ceciderit in foueam.

¶ Ad tertium argumentum dico negando minorem ſcilicet ꝙ deus tali honore non vult venerari. Et ad auctoritatem Hieronimi: dico ꝙ ipſemet explicat de quibus mulieribus loquitur. Ille aũt mulieres fuerunt Raab meretrix. berſabe vxor Vrie mater Salomonis & Ruth moabitis: iſte ſũt que

[illegible]

aſſumuntur in genealogia chriſti: & fuerunt peccatrices tñ virgo de qua ĩmediate chriſtus aſſumptus eſt in peccato cõcepta non eſt vt patet.

¶ Ad quartum nego minorem quia virgo magis debetur criſto ꝙ chriſtus non dimiſerit eam incurrere peccatum ꝙ̃ ꝙ dimiſerit eam incurrere & poſtea mundare: quia ſtatus innocentiũ ẽ melior quocũq; ſtatu peccati quãcũcũq; mũdat9

¶ Ad quintum nego conſequentiam: qui ſm Iob deus poteſt educere indiuiduum mundum de immundo conceptum ſemine. Et ad auctoritatem euangelii dico ꝙ mala arbor nullo alio interueniente malos fructus facit: ſed interueniente gracia domini: mala arbor bonos fruct9 facere poteſt: quia deus eſt naturarum auctor. Et ad auguſtinũ dico ꝙ ipſe locutus ẽ de lege cõmu: nulla interueniẽte gr̃a: ſed ſm eũdẽ aug. in ſermone de natiuitate dñi. Maria fuit oĩbꝫ graciis fecundata: & omni ſcĩtate in vtero mr̃is repleta: vt de mundiſſima matre mundiſſimus naſcɼeret fili9.

Ad ſextum argumentũ nego minorẽ: qa illo mõ poſt baptiſmum haberem9 pcc̃m originale: qa in nobis eſt ſenſuũ rebellio. Hoc autem eſt incõueniens. ergo illud ex quo ſequitur.

¶ Rñſiones argumẽtoꝝ tercii articuli ꝑtis affirmatiue.

AD argumẽta tercii articuli. Ad ꝑmũ dico ad minorem ꝙ ſolus xp̃s ex ſui nat̃a fuit cõceptus in originali iuſticia ſine pcc̃o hoc ſolũ illi cõuenit: ſed ex hoc nõ tollit̃ cum virgo ꝑ dei gratiã fuerit ꝑ̃ſuata a pcc̃o. & ad auctoritate s Aug. dicit̃ ꝙ ſol9 xp̃s ex ſui nat̃a fuit ſine peccato & ĩ originali iuſticia ɔcept9. Ad ſecũdũ dico ad auctoritates ꝙ ſolus xp̃s poſt Ade delictũ in originali inſticia ex ſui nat̃a ſine pcc̃o ɔcept9 eſt: de mulieribꝫ nulla inuenta ẽ: que ex ſui nat̃a in originali iuſticia ɔcepta eſt ſine pcc̃o: cũ quo tñ ſtat ꝙ nõ interueniente eius natura: ſed dei gracia ꝙ virgo fuerit ꝑ̃ſeruata: ne peccatũ originale incurrẽt quia virgo fuit omnibꝫ graciis fecũdata oĩ ſanctitate ĩ vtero matris repleta

Ad terciũ ɔcedo ꝙ mũdicia virginis fuit circa mũdicia xp̃i & nego minorẽ ꝙ ſi virgo nõ fuiſſet ĩ pcc̃o originali ɔcepta

fuiſſet equalis mūdicie cū xp̄o: nā acceptis duabꝰ albedini-
bus: quarū vna ſit intēſa vt. viii. & alia vt. iiii. dicimꝰ ꝙ ex
eo ꝙ illa ſit vt. iiii. ꝙ illa ſit maculata: & nō ſit pura albedo:
& ꝙ niſi poneremus eā maculatā ipa ē eq̄lis cū albedine vt.
viii. certum eſt ꝙ nō ſic eſt de virgine reſpectu chriſti. ¶
Ad quartū argumētū dico ꝙ fundamētū illud ē veriſſimū
& cū dr̄ ꝙ eſt falſū: nego: & cū dr̄ ꝙ iſto mō poſſet ꝓbari ꝙ
xp̄s nō fuiſſet mortuꝰ ꝓ ſalute hūani gn̄is nego: & cū dicit̄
potuit nō mori cōcedo: & cū dr̄: ſic potuit ita decuit: nego:
& cū dr̄: omne qd̄ ē deo poſſibile illi cōuenit: dico ꝙ hoc eſt
verū de potētia ordinata: ſ; de abſoluta negat̄. ¶ Ad quītū
& vltimū dico ꝙ illud fūdamentum ē veriſſimū: dico q̄uis
deꝰ potuiſſet ꝯferre maiora virgini: tñ illa nō ꝯueniebāt illi
in hac vita vt beatitudo & īmortalitas vtȝ ītelligēti t̄mīos

¶ R̄nſio ad auctoritates quarti articuli ptis affirmatiue.

AD auctoritates quarti articuli. dico ꝙ oēs ꝓcedunt
de lege cōi: ſm. n. legȝ ē oēs debeāꝰ īcurrē pc̄cȝ: ſ; ñ tol
lūt ꝙ virgo dei mr̄ nō fuerit ꝑ grām ꝓſeruata: qa ſm aug.
virgo fuit oībꝰ ḡciis fecūdata oī ſcītate īvtero mr̄is r̄pleta

¶ R̄nſio ad auctoritates quīti articuli ptis affirmatiue.

AD auctoritates vltimi articl̄i. Ad auctoritatē bern
hardi nego eā: qa cū aug. ſum q voluit ꝙ virgo īvte-
ro mr̄is fuit oī ſcītate repleta: & cū lob ſum q voluit ꝙ deꝰ
poſſit educē mūdū indiuiduū de īmūdo ꝯceptū ſemīe. ergo
in cōcepcōe potuit ſcīficari. Et cū Hieronimo ſum q voluit
ꝙ tociꝰ grē q̄ in xp̄o fuit in Maria venit plenitudo. Ad anſ
helmū nego ipm̄: qa ſi eſt verū qd̄ ipe affirmat ꝙ deceat vir
ginē tāta puritate niteri q̄ ſub celo nulla maior nequid itel
ligi nō ē verū ꝙ ipa fuerit in pc̄co ꝯcepta: qa poſſemꝰ ītelli-
gere ipaȝ in ꝯcepcōe fuiſſe ſanctā qd̄ eſt maior puritas atq̄
mundicia: q̄ ꝙ ipa fuerit in peccato cōcepta & poſtea mun-
data. Et ſic ſit finis huius queſtionis ad laudē glorioſiſſime
virginis marie cuꝰ ego ſeruus ſū ſemp̄q̄ ero vſq̄ ad vltimū
vite nr̄e t̄minū volēte deo & auxiliāte glorioſiſſima virgine

Deo gracie infinite.

Adam siue [illegible] potuit [illegible] fo 2
Adam [illegible] fo x
Adam [illegible] ut paradiso [illegible] fo 28
Adam [illegible] fo 6
Adam
Adam
Adam
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Aia [illegible] fo 14
Aia [illegible] fo 16
Aie mors [illegible]
Aie
A
A
Angeli [illegible] abyssi fo 2
Angeli [illegible] fo 3 4 27
Angeli [illegible] fo 3
Angeli
Am
Am
Anna [illegible] fo 2
Am
Augustinus laudatur fo 1
Beata x[illegible] maria
Beati [illegible] fo x 4 16
Beati
B
Conceptio [illegible] 4 6 [illegible] fo 21
Conceptio [illegible]
Conceptio [illegible]
Con
Con
Cetus [illegible] fo 10
De
De
Machometus [illegible] 4 6 [illegible] fo 27
Mors [illegible] fo 4
Mors [illegible]
Mors [illegible]
Mors
Mors
Maria [illegible] Anna [illegible] fo 2
Maria [illegible] fo 3
Maria [illegible] fo 28 [illegible]
Maria [illegible] fo 4 28
Maria [illegible] fo 28
Maria mors [illegible] fo 4
Maria [illegible] fo 24
Maria [illegible] fo 24
Maria [illegible] fo 8 4 30
Maria [illegible] fo 3

Virgo [illegible] fo 19
Verbum [illegible]
Verbum [illegible] fo 11
Verbum [illegible]
Verbum [illegible]
Verbum [illegible]
Verbum [illegible]
Verbum [illegible] fo 1x
Verbum [illegible]
Verbum [illegible] fo 1x
Verbum [illegible] fo 26
Verbum
Verbum
Verbum
Verbum
Questiones [illegible]
Questio [illegible] fo 8 4 30
Q
Q
Q
Q
Redemptio [illegible] fo 10
Redemptio [illegible] fo 19
R
Sanctificata [illegible] fo 22

Peccata
Peccata
Peccata
Paradiso [illegible] 28

[illegible] 28

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg